

červen
2 2025

Odborný čtvrtletník z oblasti duševního vlastnictví

DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ

Nezaměnitelné tokeny a ochrana autorských práv:
Právní výzvy a praktická řešení

Archivní zdroje pro vyhledávání
historických ochranných známek

ÚŘAD
PRŮMYSLOVÉHO
VLASTNICTVÍ

Transfer znalostí: Současná situace
v České republice

DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ

Ročník 3
DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ

2/2025

Publikované články a názory autorů
nemusí vyjadřovat odborný názor vydavatele
a redakční rady.

Úřad průmyslového vlastnictví
Antonína Čermáka 2a
160 68 Praha 6-Bubeneč

**ÚŘAD
PRŮMYSLVÉHO
VLASTNICTVÍ**

DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ

vydává Úřad průmyslového vlastnictví,
Antonína Čermáka 2a, 160 68 Praha 6-Bubeneč,
IČ 48135097, tel. 220 383 111, e-mail: redakce@upv.gov.cz.

Redakční uzávěrka do 1. dne měsíců února, května, srpna a listopadu.

Vychází 4x ročně, cena jednoho výtisku 54 Kč.
Roční předplatné 216 Kč + poštovné.

Rozšiřuje a objednávkou, včetně zahraničních,
přijímá Úřad průmyslového vlastnictví,
odbor patentových informací,
Antonína Čermáka 2a, 160 68 Praha 6-Bubeneč,
e-mail: ivana.mrazkova@upv.gov.cz.

Design: Impax, s.r.o.

Foto titulní strana a záhlaví rubrik: Úřad průmyslového vlastnictví.

Tiskne: Tiskárna Knopp s.r.o., U Lípy 926,
Nové Město nad Metují.

Evidováno pod č. MK ČR E 24435
ISSN 2788-2551 (Print)
ISSN 2788-256X (On-line)

ŘÍDÍ REDAKČNÍ RADA

Předseda: Mgr. Ing. Josef Kratochvíl, Ph.D.

Místopředseda: JUDr. David Karabec, MPA, LL.M.

Členové:

prof. JUDr. Martin Boháček, CSc.

Ing. Roman Buček

JUDr. Karel Čermák, Ph.D., LL.M.

Mgr. Miroslav Černý, Ph.D.

JUDr. Adéla Faladová

Mgr. Vendula Haltuřová

JUDr. Michal Havlík

Mgr. Eva Hazuchová

Mgr. Hana Churáčková, Ph.D.

Ing. Radka Konderlová, MBA

Ing. Martina Kotyková, Ph.D.

Ing. Robert Kutil, Ph.D.

Ing. Bc. Ivan Lukšíček

JUDr. Jiří Macek

Mgr. Lukáš Zmeškal

Redakce:

Mgr. Hana Churáčková, Ph.D.

Mgr. Vendula Haltuřová

Mgr. Eva Hazuchová

Vážení čtenáři,

dostává se Vám do rukou druhé letošní číslo časopisu Duševní vlastnictví. S potěšením Vás informuji, že kromě obvyklých odborných témat začínáme věnovat zvýšenou pozornost také fenoménu umělé inteligence, zejména jejímu využití v oblasti autorských a průmyslových práv, to vše se zvláštním zřetelem na etiku a právo. Tyto otázky jsou jedním z hlavních témat, na které bychom se chtěli postupně zaměřit ve spolupráci s nově vzniklým Centrem pro digitalizaci a umělou inteligenci v justici (CendAI). Úřad průmyslového vlastnictví se této iniciativy aktivně účastní, a také proto chceme této problematice do budoucna věnovat více prostoru na stránkách našeho časopisu.

Prioritními tématy CendAI jsou praktické využití digitálních technologií a AI v oblasti justice, výměna zkušeností mezi odborníky z různých profesí a hledání odpovědí na nové právní a etické výzvy, které s sebou tyto technologie přinášejí. To zahrnuje i úzké propojení práv k duševnímu vlastnictví v souvislosti s dynamickým rozvojem a využíváním AI nástrojů. Generativní modely umělé inteligence totiž otevírají zásadní otázky týkající se autorství, originality, oprávněnosti využívání chráněných děl a databází či odpovědnosti za výstupy. Společně vnímáme potřebu tyto otázky reflektovat v širších souvislostech digitalizace justice a právní odpovědnosti.

V tomto čísle časopisu Duševní vlastnictví se dozvíte dále novinky ze světa transferu technologií, který v České republice představuje dynamicky se rozvíjející oblast propojující akademický svět s průmyslovou a podnikatelskou sférou. Cílem tohoto procesu je přenášet výsledky vědeckého výzkumu a vývoje do praxe – tedy k firmám, investorům, či přímo na trh – a tím přispívat k rozvoji inovačního ekosystému v zemi. Klíčovou roli v této oblasti hrají univerzity a veřejné výzkumné instituce, které jsou producenty nových znalostí, technologií a objevů, a které zajišťují správu duševního vlastnictví, vyhledávání obchodních partnerů, licencování technologií a podporu zakládání spin-off firem.

Přinášíme Vám také odborný článek, který vznikl v rámci grantového programu na Vysoké škole ekonomické v Praze a který poskytuje komplexní analýzu ochrany autorských práv v kontextu dynamicky se rozvíjejícího trhu s nezaměnitelnými tokeny (NFT). Se zaměřením na český právní rámec, zejména autorský zákon, článek zkoumá specifické formy porušování práv, jako je neoprávněné ražení (minting) NFT obsahujících cizí díla, plagiátorství a falešné přisuzování autorství. Článek rovněž kriticky hodnotí roli a povinnosti NFT tržišť při prevenci a odstraňování obsahu porušujícího práva, analyzuje jejich současné postupy a identifikuje systémové nedostatky.

To vše a mnohé další, včetně informací o vyhledávání zaniklých ochranných známek, se dočtete ve druhém čísle časopisu Duševní vlastnictví.

Přeji Vám příjemné čtení dalšího čísla našeho časopisu. ✓

JUDr. David Karabec, MPA, LL.M.

místopředseda redakční rady

OBSAH 2/2025

RECENZOVANÉ ČLÁNKY

Tomáš Brandejský: Nezaměnitelné tokeny (NFT) a ochrana autorských práv: Právní výzvy a praktická řešení	3
--	---

ČLÁNKY

Zuzana Čapková: Archivní zdroje pro vyhledávání historických ochranných známek	18
Růžena Štemberková: Transfer znalostí: Současná situace v České republice	23

EVROPSKÉ PRÁVO

Jana Klimentová: K rozhodnutím stížnostního senátu T 669/22, T 762/22, T 1079/22, T 2541/22, T 1084/22, T 1275/22, T 1867/21, T 1335/22, T 1050/21, T 1870/21, T 1741/20, T 411/22, T 309/21, T 2426/22	26
--	----

JUDIKATURA

Miroslav Černý, Aleš Kout: Vybraná rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie a předběžné otázky ve věcech duševního vlastnictví za období prosinec 2024 – duben 2025	32
---	----

AKTUALITY	39
-----------------	----

ZAJÍMAVOSTI	42
-------------------	----

ENGLISH – CONTENTS

PEER-REVIEWED ARTICLES

Tomáš Brandejský: Non-fungible Tokens (NFT) and Copyright Protection: Legal Challenges and Practical Solutions	3
---	---

ARTICLES

Zuzana Čapková: Archival Resources for Historical Trademark Searches	18
Růžena Štemberková: Knowledge Transfer: The Current Situation in the Czech Republic	23

EUROPEAN LEGISLATION

Jana Klimentová: Decisions of the Board of Appeal of the EPO T 669/22, T 762/22, T 1079/22, T 2541/22, T 1084/22, T 1275/22, T 1867/21, T 1335/22, T 1050/21, T 1870/21, T 1741/20, T 411/22, T 309/21, T 2426/22	26
--	----

JUDICATURE

Miroslav Černý, Aleš Kout: Selected Decisions of the Court of Justice of the European Union and Preliminary Injunctions on Intellectual Property Cases from December 2024 to April 2025	32
--	----

NEWS	39
------------	----

CURIOSITIES	42
-------------------	----

Nezaměnitelné tokeny (NFT) a ochrana autorských práv: Právní výzvy a praktická řešení

Článek vznikl v rámci grantového projektu IGS „Prevention of Crypto Asset Fraud and Failure of Related Service Providers in an International Context“ na Vysoké škole ekonomické v Praze.

Mgr. Tomáš Brandejský,

student 3. ročníku doktorandského studia VŠE

1. Úvod

Nezaměnitelné tokeny způsobily revoluci v digitální ekonomice a autorům nabídly nové možnosti zpeněžení jejich tvorby. Zároveň však NFT přináší i nelehké právní problémy, zejména v oblasti ochrany autorských práv. Snadná reprodukovatelnost digitálního obsahu a anonymita online prostředí vytvářejí „šedou zónu“, kde se porušování autorských práv stává palčivým problémem.

Článek se proto věnuje problematice porušování autorských práv na trhu s NFT, se zaměřením na neoprávněné ražení NFT, vytváření napodobenin a falešné prisuzování autorství. Předmětem článku jsou i povinnosti tržišť NFT, identifikace rizik a analýza nedostatků právní úpravy, které brání účinnému prosazování autorských práv.

V souladu s výzkumnou otázkou, jaká proaktivní a reaktivní opatření mohou autoři přijmout k ochraně svých děl na trhu s NFT, zkoumá článek právní nástroje a strategie, které mají autoři k dispozici. Zaměřuje se i na práva kupujících, kteří často nesprávně chápou rozsah práv, jež nákupem NFT získávají. Cílem článku je přispět k diskuzi o právní ochraně na trzích NFT a nabídnout praktická doporučení pro autory a další zúčastněné strany.

1.1. Shrnutí dosavadního stavu poznání

Stávající literatura o NFT a autorském právu poukazuje na četné právní problémy a příležitosti pro autory, provozovatele tržišť NFT a kupující. Problematice práv duševního vlastnictví ve vztahu k NFT se již věnoval i tento časopis v článku, na který hodláme navázat. Nikol Popovská se zaměřuje na výzvy, které pro české právo duševního vlastnictví představují NFT a zdůrazňuje potřebu jasného regulačního rámce a mezinárodní spolupráce.¹ Susan Bischoff naopak zkoumá licencování autorských práv v NFT podle německého práva a osvětluje nejasnosti

1 POPOVSKÁ, Nikola. NFT jako výzva právu duševního vlastnictví. *Duševní vlastnictví* [online]. 2024, č. 1/2024, s. 15–20 [cit. 5. 11. 2024]. Dostupné z: https://upv.gov.cz/files/uploads/PDF_Dokumenty/dusevni_vlastnictvi/elektronicka_verze_2023/casopis2023-03.pdf.

týkající se používání tokenizovaného obsahu.² Roberto García navrhuje používat decentralizované aplikace zaměřené na boj proti plagiátorství, přičemž zdůrazňuje potřebu inovativních technických řešení.³ Přetrvávají však otázky týkající se implementace a účinnosti takových nástrojů. Elli Kraizberg kriticky zkoumá, zda NFT mohou sloužit jako náhrada tradiční ochrany duševního vlastnictví, a upozorňuje na to, že převod vlastnického práva k NFT nemusí vést k získání práv na užívání podkladového díla.⁴ Maria Meira zdůrazňuje, že pro vykonavatele autorských práv je nezbytná robustní právní a technologická ochrana proti zásahům do autorského práva na trhu s NFT.⁵ Saeidnia a Lund navrhuji využití NFT v boji proti akademickému plagiátorství.⁶

Povinnosti provozovatelů tržiště s NFT představují další zásadní téma v literatuře. Turillazzi et al. zkoumají nařízení o digitálních službách⁷ a upozorňují na nejasnosti v právní úpravě a její aplikaci na decentralizované platformy.⁸ Hong Bao a Roubaud zdůrazňují potřebu komplexního výzkumu regulace NFT tržišť, stávající analýzy totiž zůstávají roztržité a často postrádají jasnost ohledně konkrétních právních povinností provozovatelů.⁹ Al Shamsi poukazuje na zranitelná místa NFT platform, zejména na rizika, která představuje anonymita a omezené odstrašující

mechanismy.¹⁰ Tyto studie společně zdůrazňují potřebu jasnějších regulačních rámců a praktických strategií pro dodržování pravidel na trhu s NFT.

Kromě vykonavatelů autorských práv a provozovatelů tržišť se literatura zabývá právy a možnostmi ochrany, které mají k dispozici oklamání kupující. Již výše zmiňovaná Elli Kraizberg se například zabývá nejasnostmi ohledně rozdílu mezi vlastnictvím NFT a nabytím autorských práv, což je opakující se problém, často vedoucí ke zmatení kupujících.¹¹ Kupující NFT jsou velmi zranitelní vůči podvodům, jak uvádí Nir Kshetri ve své typologii podvodů na trhu NFT.¹² Právním prostředkům nápravy pro podvedené kupující byla věnována jen omezená pozornost, přičemž Sanz-Bas et al. nabízejí vhled do evropských reakcí na podvody s kryptoměnami, které by mohly být podkladem pro strategie řešení podobných problémů v oblasti NFT.¹³

1.2. Mezery v poznání

Navzdory pokroku, kterého bylo dosaženo v pochopení NFT a právních souvislostí, zůstávají v literatuře značné mezery, zejména v oblasti ochrany autorských práv. Bischoff (2023) a García et al. (2022) se sice zabývají proaktivními opatřeními pro vykonavatele autorských práv,

-
- 2 BISCHOFF, Susan. When a Series' Main Protagonist Gets Stolen and Sold – A Study of NFTs and Their Approaches to Copyright Licensing. *GRUR International*. Oxford University Press, 2023, roč. 72, č. 8, s. 750–768. DOI: <https://doi.org/10.1093/grurint/ikad056>.
 - 3 GARCÍA, Roberto et al. Semantics and Non-Fungible Tokens for Copyright Management on the Metaverse and Beyond. *ACM Transactions on Multimedia Computing, Communications, and Applications*. 2023. DOI: <https://doi.org/10.1145/3585387>.
 - 4 KRAIZBERG, Elli. Non-fungible tokens: a bubble or the end of an era of intellectual property rights. *Financial Innovation*. 2023, roč. 9, č. 1. DOI: <https://doi.org/10.1186/s40854-022-00428-4>.
 - 5 MEIRA, Maria et al. NFTs and the Danger of Loss. *Heritage*. Multidisciplinary Digital Publishing Institute, 2023, roč. 6, č. 7, s. 5410–5423. DOI: <https://doi.org/10.3390/heritage6070285>.
 - 6 SAEIDNIA, Hamid Reza a Brady D. LUND. Non-fungible tokens (NFT): a safe and effective way to prevent plagiarism in scientific publishing. *Library Hi Tech News*. 2023. DOI: <https://doi.org/10.1108/lhtn-12-2022-0134>.
 - 7 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o digitálních službách a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách). Úř. věst. L 277, 27. 10. 2022, s. 1–99.
 - 8 TURILLAZZI, Aina et al. The digital services act: an analysis of its ethical, legal, and social implications. *Law, Innovation and Technology*. 2023, roč. 15, č. 1, s. 1–24. DOI: <https://doi.org/10.1080/17579961.2023.2184136>.
 - 9 BAO, Hong a David ROUBAUD. Non-Fungible Token: A Systematic Review and Research Agenda. *Journal of Risk and Financial Management*. 2022, roč. 15, č. 5, s. 215. DOI: <https://doi.org/10.3390/jrfm15050215>.
 - 10 AL SHAMSI, Mohammed, Deborah SMITH a Kimberly GLEASON. Space transition and the vulnerabilities of the NFT market to financial crime. *Journal of Financial Crime*. 2023. DOI: <https://doi.org/10.1108/jfc-09-2022-0218>.
 - 11 KRAIZBERG, Elli. Non-fungible tokens: a bubble or the end of an era of intellectual property rights. *Financial Innovation*. 2023, roč. 9, č. 1. DOI: <https://doi.org/10.1186/s40854-022-00428-4>.
 - 12 KSHETRI, Nir. Scams, Frauds, and Crimes in the Nonfungible Token Market. *Computer*. 2022, roč. 55, č. 4, s. 60–64. DOI: <https://doi.org/10.1109/MC.2022.3144763>.
 - 13 SANZ-BAS, David et al. Cryptocurrencies and Fraudulent Transactions: Risks, Practices, and Legislation for Their Prevention in Europe and Spain. *Laws*. 2021, roč. 10, č. 3, s. 57. DOI: <https://doi.org/10.3390/laws10030057>.

jako jsou metadata a vodoznaky¹⁴, chybí ale praktické pokyny k jejich účinné implementaci. Současně stávající studie nabízejí velmi omezenou analýzu reaktivních opatření, jako jsou žádosti o stažení a žaloby. Úloha kolektivních správců při monitorování tržišť NFT a vymáhání autorskoprávních nároků zůstává nedostatečně prozkoumána, přestože jejich potenciál oblasti vymáhání práv je vysoký.

Další oblastí, kde je literatura neúplná, jsou regulační povinnosti tržišť NFT. Ačkoli se Turillazzi et al. (2023) zabývá povinnostmi platform podle nařízení o digitálních službách, jeho analýza postrádá kontext tržišť NFT a také hloubku, pokud jde o praktické kroky. Navíc nebyly plně prozkoumány výzvy, kterým provozovatelé tržišť NFT čelí při sladování decentralizovaných technologií s právními povinnostmi. Tyto otázky zdůrazňují potřebu detailnějšího pochopení toho, jak mohou tržiska NFT účinně bojovat proti podvodům, aniž by došlo k potlačení výhod technologie blockchainu.

1.3. Cíl článku

Článek se snaží odstranit mezery zjištěné v relevantní literatuře tím, že poskytuje praktickou analýzu možností ochrany autorských práv. V návaznosti na existující výzkum zkoumá proaktivní a reaktivní opatření pro vykonavatele autorských práv, včetně využití vodoznaků, registrace autorských práv, žádostí o stažení a soudních sporů podle českého práva, práva EU a práva USA. Článek rovněž zkoumá úlohu organizací kolektivní správy při monitorování tržišť NFT a vymáhání práva.

V kontextu regulace trhu s NFT článek poskytuje analýzu příslušných právních předpisů, zejména českého autorského zákona¹⁵, a jejich dopadů na provozovatele tržišť NFT. Objasněním jejich povinností a doporučením praktických mechanismů přispívá k probíhající diskuzi o tom, jak mohou online platformy plnit své právní povinnosti a chránit autorská práva. Pro kupující článek demystifikuje často špatně chápaný rozdíl mezi vlastnictvím NFT

a získáním autorských nebo licenčních práv. Propojením teoretických poznatků s praktickými řešeními článek vyplňuje kritické mezery v literatuře a poskytuje zúčastněným stranám nástroje potřebné k orientaci ve složitém právním prostředí trhu s NFT.

1.4. Metodologie

Článek využívá metodologii doktrinálního právního výzkumu ke zkoumání regulačního rámce a praktických přístupů k porušování autorského práva v kontextu NFT. Primárně se zaměřuje na analýzu relevantních právních předpisů, soudních rozhodnutí, odborných prací a praxe na trhu, aby poskytl komplexní odpovědi na zvolenou výzkumnou otázku.

Právní analýza tvoří základní kámen této studie. Mezi primární zdroje patří český autorský zákon, který je podrobně zkoumán za účelem posouzení jeho použitelnosti na problematiku autorských práv souvisejících s NFT. K zajištění přesnosti a spolehlivosti právní analýzy jsou využívány oficiální právní databáze, jako jsou EUR-LEX a e-sbirka.cz.

Kromě právních předpisů jsou kriticky přezkoumány i sekundární zdroje. Jsou analyzovány odborné články a knihy zabývající se NFT, autorským právem a technologií blockchain, aby byla diskuse zasazena do širšího akademického diskurzu. Relevantní literatura byla vyhledávána především pomocí databází Scopus, Elicit, Gemini Deep Research a Beck-online. Přehled literatury pomáhá identifikovat mezery v současném vědeckém výzkumu a je podkladem pro analytický rámec tohoto článku.

Součástí metodiky je též empirický přehled podmínek a zásad předních tržišť NFT, včetně Magic Eden, OpenSea a Blur. Tyto platformy byly vybrány pro jejich významný podíl na trhu a různorodé přístupy k prosazování autorských práv. Z tohoto důvodu jsou zkoumány jejich smluvní podmínky, pokyny pro uživatele a zásady řešení sporů s cílem vyhodnotit účinnost v boji proti podvodům s autorskými právy.

14 Digitální vodoznak je viditelná, či neviditelná informace (např. logo, kód) trvale vložená do digitálního díla pro identifikaci či správu práv. Jeho přítomnost může odrazovat od neoprávněného mintingu NFT reprezentujících takto označené dílo a sloužit jako důkaz o původu. Úmyslné odstranění vodoznaku před mintingem může představovat zásah do informace o správě práv ve smyslu § 44 autorského zákona.

15 Zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Za účelem propojení teoretické analýzy s praktickými aplikacemi je zahrnuta kazuistika. Významné spory jsou analyzovány s cílem ilustrovat praktické výzvy, kterým čelí zúčastněné strany. Tyto případy poskytují cenné poznatky o silných a slabých stránkách stávajících regulačních rámců a praktických přístupů.

2. Teoretický rámec

2.1. Co je to NFT

NFT, tedy nezeměnitelný token (non-fungible token), představuje jedinečný digitální token uložený na blockchainu, který funguje jako digitální certifikát vlastnictví konkrétního digitálního nebo fyzického aktiva. Na rozdíl od kryptoměn, které jsou zaměnitelné (například jeden bitcoin má vždy stejnou hodnotu jako jiný bitcoin), NFT jsou unikátní a nezeměnitelné. Obsah NFT obvykle zahrnuje metadata, která obsahují informace o vlastnictví, jedinečné identifikátory a odkaz na digitální soubor, například obraz, video nebo hudbu. Důležité je, že samotný digitální soubor není přímo uložen v NFT – často je pouze propojen odkazem na úložiště (hosting), kde je digitální soubor uložen.¹⁶

Z pohledu autorského práva přinášejí NFT autorům řadu výhod.¹⁷ Klíčovou z nich je možnost automatického získávání licenčních poplatků z každého dalšího prodeje díky tzv. smart kontraktům.¹⁸ NFT rovněž pomáhají zajistit autenticitu a originalitu autorských děl, což snižuje riziko padělání a usnadňuje výkon práv. Významnou výhodou je možnost přímého prodeje děl zákazníkům bez potřeby zprostředkovatelů (nepočítaje v to tržiště NFT), což

autorům poskytuje větší kontrolu nad distribucí jejich tvorby a snížení transakčních nákladů.¹⁹

Smart kontrakt, který je podstatou NFT, je samovykonatelný program uložený na blockchainu jako například Ethereum, jenž automaticky provádí podmínky dohody mezi stranami. V případě NFT tyto kontrakty umožňují ověření a převody vlastnictví, licenční poplatky a pravidla užití. Proces vytvoření NFT, známý jako ražba (minting), zahrnuje generování tokenu a jeho přiřazení k jedinečnému digitálnímu souboru, včetně zápisu metadat a pravidel v smart kontraktu.²⁰

Je zásadní rozlišovat mezi NFT a samotným autorským dílem, které NFT reprezentuje. NFT není autorské dílo, ale digitální token uložený v blockchainu. Převod NFT neznamená automatický převod autorských práv nebo udělení licenčních práv k podkladovému dílu, ale pouze převod vlastnického práva k digitálnímu tokenu. Autorská práva z pohledu anglosaského práva zůstávají autorovi, pokud nejsou výslovně převedena prostřednictvím licenční smlouvy.²¹ Kupující NFT tedy obvykle nemají kontrolu nad distribucí nebo duplikací podkladového díla, ale získají pouze nevýhradní právo jej používat pro osobní potřebu, například vystavit jej ve své digitální peněženke nebo použít jako profilový obrázek na sociálních sítích.²²

Z technického hlediska se nezeměnitelné tokeny (NFT) odlišují od zaměnitelných tokenů (FT) unikátním identifikátorem a transparentní, dohledatelnou transakční historií na DLT. Tato technická jedinečnost NFT může být uváděna jako argument pro jejich klasifikaci jako nezastupitelných věcí ve smyslu § 499 občanského zákoníku, který

16 IDELBERGER, Florian a Péter MEZEI. Non-fungible tokens. *Internet Policy Review*. 2022, roč. 11, č. 2. DOI: <https://doi.org/10.14763/2022.2.1660>.

17 SHARMA, Tanusree et al. „It’s A Blessing and A Curse”: Unpacking Creators’ Practices with Non-Fungible Tokens (NFTs) and Their Communities. *arXiv:2201.13233 [cs]* [online]. 2022. Dostupné z: <https://arxiv.org/abs/2201.13233>.

18 LEE, Edward a Nelson ROSARIO. Comments of Edward Lee and Nelson Rosario to the Non-Fungible Study by the United States Copyright Office and the United States Patent and Trademark Office (USPTO). In: *papers.ssrn.com* [online]. 3. 2. 2023. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4353002.

19 WILSON, Kathleen Bridget, Adam KARG a Hadi GHADERI. Prospecting non-fungible tokens in the digital economy: Stakeholders and ecosystem, risk and opportunity. *Business Horizons*. 2021, roč. 65, č. 5. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.bushor.2021.10.007>.

20 MALIK, Nikhil et al. Blockchain Technology for Creative Industry: Current State and Research Opportunities. *International Journal of Research in Marketing*. 2022, roč. 40, č. 1. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ijresmar.2022.07.004>.

21 BISCHOFF, Susan. When a Series’ Main Protagonist Gets Stolen and Sold – A Study of NFTs and Their Approaches to Copyright Licensing. *GRUR International*. Oxford University Press, 2023, roč. 72, č. 8, s. 750–768. DOI: <https://doi.org/10.1093/grurint/ikad056>.

22 HE, Yuming et al. NFTs – A Game Changer or a Bubble in the Digital Market? *Journal of Global Information Technology Management*. 2023, roč. 26, č. 1, s. 1–8. DOI: <https://doi.org/10.1080/1097198x.2023.2167561>.

za zastupitelné považuje movité věci nahraditelné „jinou věcí téhož druhu“. Nicméně, samotná technická unikátnost nemusí být pro právní posouzení vždy rozhodující. Klíčová je interpretace kritéria nahraditelnosti „jinou věcí téhož druhu“ v kontextu ekonomické reality a tržní praxe. V případech, kdy trh zachází s technicky unikátními NFT jako s fakticky zaměnitelnými – například u velkých emisí funkčně identických herních předmětů, standardizovaných parcel virtuálních pozemků, zlomkových (frakčních) NFT nebo PFP kolekcí obchodovaných primárně na základě minimální ceny bez ohledu na konkrétní ID – lze argumentovat, že z hlediska jejich ekonomické funkce a vnímání účastníky trhu jsou tyto tokeny *de facto* zastupitelné. V takových situacích by mohla být dána přednost funkčnímu a ekonomickému pohledu před striktně technickým, přičemž relevantní mohou být i „zvyklosti“ daného trhu, na které § 499 občanského zákoníku výslovně odkazuje. Právní klasifikace NFT jako zastupitelné, či nezastupitelné věci tak nemusí být uniformní a může záviset na konkrétním typu NFT, jeho funkci a kontextu použití.

Navzdory některým výhodám tedy NFT přinášejí i nové výzvy v oblasti autorského a občanského práva. Snadné vytváření a obchodování s NFT bez souhlasu vykonavatelů autorských práv je právně problematické a otevírá prostor pro neoprávněné užívání děl. Tato situace vyžaduje přehodnocení dosavadní právní úpravy a její přizpůsobení novým technologiím, aby byla zajištěna spravedlivá ochrana autorských práv v digitálním věku. Pro zajištění důvěry v nový způsob správy digitálních aktiv je zásadní kombinace inovativních právních řešení a mezinárodní spolupráce.²³

2.2. Základy autorského práva v ČR

Autorský zákon²⁴ je primárním právním předpisem upravujícím soukromoprávní ochranu autorských práv v České republice. Provádí příslušné směrnice Evropské

unie²⁵ a poskytuje komplexní rámec pro ochranu práv autorů. Důležitým rysem českého autorského práva je, že autorské právo není převoditelné. Nabytím vlastnického práva k věci, kterou je autorské dílo vyjádřeno, obecně nedochází bez dalšího ani ke vzniku oprávnění dílo užívat. Vlastník nosiče díla může podkladové dílo užívat v případech, kdy to stanoví licenční dohoda nebo zákon, tj. v případě volného užití a zákonné licence.^{26 27} Na tomto místě je vhodné připomenout, že NFT obvykle autorské dílo neobsahuje, ale pouze odkazuje na jeho digitální kopii umístěnou mimo blockchain.

Autorské právo zahrnuje výlučná osobnostní a majetková práva. Osobnostní práva jsou spojena s osobou autora, jsou trvalá a nelze se jich vzdát ani je postoupit.²⁸ Osobnostní práva zajišťují ochranu vztahu autora k jeho dílu a respektování jeho umělecké integrity. Majetková práva pak autorům umožňují kontrolovat užití jejich díla a mít z něj finanční prospěch. Majetková práva nejsou převoditelná, ale lze k nim poskytnout licenci jiným osobám.²⁹ Udělením licence nicméně nezaniká autorovo majetkové právo, autor pouze musí strpět výkon práv držitelem licence.³⁰

Ustanovení § 12 odst. 4 autorského zákona obsahuje výčet majetkových práv přiznaných autorům. Použití autorského díla k vyrazení NFT nespíše neodpovídá žádnému z explicitně vyjmenovaných majetkových práv. Autorské dílo totiž při vyrazení NFT není použito jako originál ani jako rozmnoženina, ale NFT „pouze“ prostřednictvím metadat odkazuje na autorské dílo (ledaže by se jednalo např. o báseň obsaženou v metadatech NFT). S ohledem na to, že výčet majetkových práv v § 12 odst. 4 autorského zákona je pouze demonstrativní, náleží autorům i případné další způsoby užití díla, kam lze podle názoru autora článek zařadit právě i ražení NFT. Ražení NFT by teoreticky mohlo být považováno za rozšiřování originálu nebo

23 GUADAMUZ, Andrés. The Treachery of Images: Non-fungible Tokens and Copyright. In: *papers.ssrn.com* [online]. 15. 8. 2021. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3905452.

24 Zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, ve znění pozdějších předpisů.

25 Směrnice CDSM a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti.

26 Ustanovení § 9 odst. 3, § 12 odst. 1 a § 29 a násl. autorského zákona.

27 TELEČ, I., TŮMA, P. *Autorský zákon*, Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, 1295 s.

28 Ustanovení § 11 odst. 4 autorského zákona.

29 Ustanovení § 26 odst. 1 autorského zákona.

30 Ustanovení § 12 odst. 2 autorského zákona.

rozmnoženiny díla, když vyražením NFT je dílo veřejně šířeno prostřednictvím tržiště NFT, blockchainu a sekundárně i prostřednictvím sociálních sítí.

2.3. Porušování autorských práv na trhu s NFT

Rozvíjející se trh s NFT sice autorům nabízí nové možnosti monetizace, zároveň ale vytváří nový prostor pro porušování autorských práv. Jednou z nejrozšířenějších forem porušování autorských práv na trhu NFT je neoprávněné používání autorských děl při ražení NFT. Jednotlivci razí NFT s autorskými díly jako podkladovým aktivem, aniž by získali souhlas vykonavatele autorských práv. Tato neoprávněná ražba, známá jako „sleepminting“, umožňuje pachatelům vydávat se za umělce a vytvářet podvodné NFT.³¹

Někteří autoři tvrdí, že ražba NFT cizího autorského díla nemusí přímo porušovat autorská práva, neboť NFT není originálem ani rozmnoženinou díla, ale obsahuje pouze odkaz na digitální kopii díla³². Další autoři (včetně autora tohoto článku) jsou názoru, že výhradní práva na ražbu NFT by měla být udělena autorům.³³

Plagiátorství je dalším významným problémem na trhu s NFT, neboť velmi často dochází k napodobování

úspěšných NFT kolekcí při ražení a prodeji NFT (známý je třeba případ Bored Ape Yacht Club³⁴), což vede mimo jiné ke klamání kupujících a potenciálně k poškození dobré pověsti původního autora a trhu s NFT.³⁵

Falešné přisvojení autorství při ražbě NFT může porušovat osobnostní autorská práva a zavádějící tvrzení o převodu autorských práv jsou rovněž právně problematická, ostatně i proto, že NFT nemohou v mnoha jurisdikcích účinně převádět autorská práva. NFT, které využívají jméno nebo podobu osoby bez jejího souhlasu, pak mohou porušovat její právo na informační sebeurčení.³⁶

Smart kontrakty sice potenciálně usnadňují správu práv, ale často postrádají jasnost, pokud jde o autorská práva.³⁷ Mohou být naprogramovány tak, aby obsahovaly licenční podmínky, ale často se otázkami autorských práv dostatečně nezabývají, což vede ke sporům. Mnoho kupujících NFT se mylně domnívá, že získávají vlastnictví autorských práv, ačkoli mohou získat pouze digitální token, který v metadatech odkazuje na umělecké dílo.³⁸ Odborníci doporučují vytvářet smart kontrakty tak, aby jasně definovaly rozsah převáděných práv.³⁹

Soudní dvůr Evropské unie dosud nerozhodoval konkrétně o NFT. Stávající judikatura, zejména případy Svensson⁴⁰,

31 GUIDI, Barbara a Andrea MICHIEZI. Sleepminting, the brand new frontier of Non Fungible Tokens fraud. *Conference on Information Technology for Social Good (GoodIT'22)*. 2022. DOI: <https://doi.org/10.1145/3524458.3547239>.

32 BEHZADI, Emily. The Fiction of NFTs and Copyright Infringement. *SSRN Electronic Journal*. 2022. DOI: <https://doi.org/10.2139/ssrn.4025604>.

33 HELMAN, Lital a Ofer TUR-SINAI. Bracing Scarcity: Can NFTs Save Digital Art? *SSRN Electronic Journal*. 2023. DOI: <https://doi.org/10.2139/ssrn.4378570>.

34 ROTH, Emma. Bored Ape Yacht Club creator wins lawsuit over copycat NFT collection. In: *The Verge* [online]. 24. 4. 2023 [cit. 26. 12. 2024]. Dostupné z: <https://www.theverge.com/2023/4/24/23695703/bored-apes-creator-lawsuit-nfts-ryder-ripps-yuga-labs-trademark-copyright>.

35 KSHETRI, Nir. Scams, Frauds, and Crimes in the Nonfungible Token Market. *Computer*. 2022, roč. 55, č. 4, s. 60–64. DOI: <https://doi.org/10.1109/MC.2022.3144763>.

36 GUADAMUZ, Andrés. The Treachery of Images: Non-fungible Tokens and Copyright. In: *papers.ssrn.com* [online]. 15. 8. 2021. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3905452.

37 GARCÍA, Roberto et al. Semantics and Non-Fungible Tokens for Copyright Management on the Metaverse and Beyond. *ACM Transactions on Multimedia Computing, Communications, and Applications*. 2023. DOI: <https://doi.org/10.1145/3585387>.

38 BEHZADI, Emily. The Fiction of NFTs and Copyright Infringement. *SSRN Electronic Journal*. 2022. DOI: <https://doi.org/10.2139/ssrn.4025604>.

39 WANG, Runhua, Jyh-An LEE a Jingwen LIU. Unwinding NFTs in the shadow of IP law. *American business law journal*. Wiley, 2024, roč. 61, č. 1, s. 31–55. DOI: <https://doi.org/10.1111/ablj.12237>.

40 SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÉ UNIE. *Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 13. února 2014. Nils Svensson a další v. Retriever Sverige AB*. Věc C-466/12.

GS Media⁴¹ a Renckhoff⁴², však naznačuje, že hypertextové odkazy na podkladová díla v metadatech NFT mohou potenciálně představovat akt sdělování veřejnosti, a tím potenciálně porušovat autorská práva, pokud se tak děje neoprávněně. Klíčovou otázkou je, zda je odkazovaný obsah zpřístupněn online se souhlasem nositele autorských práv a zda osoba, která odkaz zveřejnila, v tomto případě tvůrce NFT, věděla nebo měla vědět o neoprávněném zveřejnění odkazovaného materiálu. Motiv zisku, který je obvykle spojen s NFT, zakládá domněnku vědomosti, jak bylo stanoveno ve věci GS Media. Pokud tedy NFT odkazuje na obsah neoprávněně umístěný na internetu nebo na obsah, který byl dříve omezen, a tvůrce NFT z toho má zisk, je pravděpodobné, že bude považován za osobu, která o porušení autorských práv věděla a je za něj odpovědná. Aktivní roli online platform v boji proti padělkům a nezákonnému obsahu Soudní dvůr Evropské unie dovodil například v případech L'Oréal/eBay⁴³ a Google France⁴⁴.

Z výše citovaných rozsudků lze dovodit, že tvůrci a prodejci NFT mají povinnost zajistit, aby měli právo odkazovat na jakýkoli podkladový materiál chráněný autorským právem, přičemž komerční povaha většiny transakcí s NFT zvyšuje pravděpodobnost odpovědnosti za porušení práv.

3. Kauzy

Následující rozbor relevantních soudních sporů bude ilustrovat způsoby porušování autorských práv na trhu s NFT. Případ Hermès v. Mason Rothschild (MetaBirkins)

již byl podrobně zpracován v článku Nikoly Popovské⁴⁵, tento článek se proto zaměří na ostatní klíčové případy.

Přelomový případ Shenzhen v. Bigverse představuje první pravomocný rozsudek ve věci porušení autorských práv v souvislosti s NFT na světě. Čínské soudy rozhodly, že společnost Hangzhou Bigverse Technology Co., Ltd., která provozuje platformu pro obchodování s NFT pod názvem NFTChina, porušila výhradní autorská práva společnosti Shenzhen Golden Idea Cultural and Creative Co., Ltd. k ilustracím Ma Qianliho *Fat Tiger* tím, že neprovedla řádnou kontrolu oprávnění k užití autorského díla. Platforma umožnila neoprávněné ražení NFT s díly chráněnými autorským právem s viditelnými vodoznaky a uvedením autora, aniž ověřila vlastnictví autorských práv nebo vyžadovala doklady o licenčních právech. Soud objasnil právní povahu NFT jako digitální komodity odlišné od duševního vlastnictví podkladových děl a uznal žalované tržiště NFT odpovědné za zanedbání svých povinností při ověřování práv k užití díla při vytváření a prodeji NFT. Toto rozhodnutí může představovat inspirativní precedens pro vyvažování odpovědnosti platformy, odpovědnosti uživatelů a ochrany duševního vlastnictví na rozvíjejícím se trhu s NFT.⁴⁶

Další případ, zahájený v roce 2021, se týkal sporu mezi filmovou produkční společností Miramax a režisérem Quentinem Tarantinem. Spor spočíval v tom, že známý režisér vytvořil kolekci NFT, které měly obsahovat tajemství vztahující se k některým ikonickým scénám filmu *Pulp Fiction*. Společnost Miramax tvrdila, že Tarantino porušil její autorská práva tím, že bez jejího svolení vytvořil a prodával NFT obsahující scény a prvky z filmu, ke kterému vlastnila autorská práva. Tarantino naopak tvrdil, že jeho

41 SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÉ UNIE. *Rozsudek Soudního dvora (druhého senátu) ze dne 8. září 2016. GS Media BV v. Sanoma Media Netherlands BV a další.* Věc C-160/15.

42 SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÉ UNIE. *Rozsudek Soudního dvora (sedmého senátu) ze dne 7. srpna 2018. Land Nordrhein-Westfalen v. Dirk Renckhoff.* Věc C-161/17.

43 SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÉ UNIE. *Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 12. července 2011. L'Oréal SA a další proti eBay International AG a další.* Věc C-324/09. In: *Sbírka soudních rozhodnutí*. Lucemburk: Soudní dvůr Evropské unie, 2011, s. I-6011.

44 SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÉ UNIE. *Rozsudek Soudního dvora ze dne 23. března 2010. Google France SARL a Google Inc. proti Louis Vuitton Malletier SA.* Věc C-236/08. In: *Sbírka soudních rozhodnutí*. Lucemburk: Soudní dvůr Evropské unie, 2010, s. I-2417.

45 POPOVSKÁ, Nikola. NFT jako výzva právu duševního vlastnictví. *Duševní vlastnictví* [online]. 2024, č. 1/2024, s. 15–20 [cit. 05.11.2024]. Dostupné z: https://upv.gov.cz/files/uploads/PDF_Dokumenty/dusevni_vlastnictvi/elektronicka_verze_2023/casopis2023-03.pdf.

46 DONG, Yupeng a Hong WU. The world's first completed copyright case of NFT works: Shenzhen Golden Idea Cultural and Creative Co., Ltd. v Hangzhou Bigverse Technology Co., Ltd. *Queen Mary Journal of Intellectual Property*. 2023, roč. 13, č. 3, s. 358–368. DOI: <https://doi.org/10.4337/qmjip.2023.03.05>.

„vyhrazená práva“ (*reserved rights*) podle původní smlouvy k filmu mu umožňují tyto NFT vytvářet a prodávat.⁴⁷

Případ vyvolal několik zajímavých právních otázek. Klíčovou otázkou bylo, zda se Tarantinoova vyhrazená práva, která zahrnovala práva na scénář a merchandising, vztahovala i na tvorbu a prodej NFT. Jednalo se přitom o výklad smlouvy uzavřené dávno před vznikem NFT. Tarantino se bránil i tím, že jím vytvářené NFT jsou chráněny Prvním dodatkem Ústavy Spojených států amerických⁴⁸ jako forma uměleckého vyjádření a představují *fair use* užití materiálu chráněného autorským právem. Případ měl potenciál vytvořit zajímavý precedens, případ byl ale nakonec v říjnu 2022 vyřešen mimosoudní dohodou.⁴⁹ Ačkoli takový výsledek neposkytl definitivní odpovědi, poukázal na potenciál konfliktu mezi tradičními vykonavateli autorských práv a tvůrci, kteří se snaží využívat NFT k novým způsobům monetizace.

Další případ se týkal společnosti Yuga Labs, která stojí za populární NFT kolekcí Bored Ape Yacht Club (BAYC), a umělce Rydera Rippse, který vytvořil podobnou kolekci s názvem RR/BAYC. Společnost Yuga Labs obvinila Rippse z porušení ochranné známky a autorských práv a tvrdila, že jeho kolekce je záměrným pokusem oklamat spotřebitele a těžit z její dobré pověsti. Ripps oponoval, že jeho kolekce v souladu s doktrínou *fair use* využívá metodu *appropriation* a společenského komentáře, jehož cílem je kritizovat BAYC a odhalit její údajný rasistický a neonacistický podtext.⁵⁰

Soud nakonec v listopadu 2023 rozhodl ve prospěch společnosti Yuga Labs a shledal, že Rippsova díla použitá k vyrazení NFT nebyla dostatečně transformativní, aby je bylo možné kvalifikovat jako *fair use*, navíc

působily klamavě na spotřebitele. Soud nařídil společnosti Ripps zaplatit odškodné ve výši 1,6 milionu USD (z toho 1,375 milionu USD jako ušlý zisk a 200 tisíc USD za tzv. *cybersquatting*⁵¹) a převést vlastnictví smart kontraktů vztahujících se k NFT z kolekce RR/BAYC na společnost Yuga Labs. Byl rovněž vydán soudní zákaz, který Rippsovi zakazuje další neoprávněné používání autor-ských děl a ochranných známek Yuga Labs.

4. Prostředky ochrany proti porušování autorských práv na trhu s NFT

4.1. Prevence a zjišťování zásahů do autorských práv na trhu s NFT

V této kapitole bude popsáno, jak mohou vykonavatelé autorských práv preventivně chránit svá díla před neoprávněným použitím k vytvoření NFT a jak efektivně zjišťovat jednání porušující jejich autorská práva. S ohledem na to, že NFT může vyrazit kdokoli a na mnoha tržištích NFT chybí spolehlivé procesy ověřování vlastnictví autorských práv, je tato otázka stále aktuální.⁵²

4.1.1. Prevence neoprávněného vytváření NFT

Efektivní strategie ochrany autorských práv na trhu s NFT zahrnuje proaktivní i reaktivní opatření zaměřená na prevenci neoprávněného užití a posílení právní vymahatelnosti.

Klíčový krok představuje registrace autorských práv u příslušné instituce za účelem vytvoření veřejného záznamu o autorství. V ČR tuto roli plní kolektivní správci,

47 MIRAMAX, LLC. *Miramax v. Tarantino* [online]. UNITED STATES DISTRICT COURT CENTRAL DISTRICT OF CALIFORNIA, [cit. 22. 11. 2024]. Dostupné z: <https://www.thetmca.com/files/2021/12/miramax-v.-tarantino.pdf>.

48 ÚSTAVA SPOJENÝCH STÁTŮ AMERICKÝCH. In: *Office of the Law Revision Counsel*. Washington, D.C.: United States House of Representatives.

49 MIRAMAX, LLC. *JOINT STIPULATION OF DISMISSAL WITH PREJUDICE* [online] [cit. 22. 11. 2024].

Dostupné z: <https://storage.courtlistener.com/recap/gov.uscourts.cacd.836944/gov.uscourts.cacd.836944.43.0.pdf>.

50 BRITTAIN, Blake. Yuga Labs' win in Bored Apes NFT counterfeiting case upheld by US appeals court. *Reuters* [online]. 2023.

Dostupné z: <https://www.reuters.com/legal/litigation/yuga-labs-win-bored-apes-nft-counterfeiting-case-upheld-by-us-appeals-court-2023-10-31/>.

51 Cybersquatting je nekalá praktika spočívající v registraci a používání doménových jmen, která jsou podobná nebo identická s ochrannými známkami jiných subjektů.

52 WHAT IS AN NFT? *Non-Fungible Tokens and Intellectual Property Rights: Can the use of NFTs lead to IP infringements?* [online]. Dostupné z: <https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/assets/eurojust-nfts-intellectual-property-rights-flyer.pdf>.

např. OOA-S⁵³ a Intergram⁵⁴, přičemž se záznamem v seznamu předmětů ochrany se pojí zákonná domněnka autorství.⁵⁵ S ohledem na to, že většina velkých tržišť NFT je provozována v USA, lze doporučit registraci u Úřadu pro autorská práva Spojených států amerických (United States Copyright Office), který je součástí Kongresové knihovny (Library of Congress). Byť autorské právo vzniká i v USA již vytvořením díla, registrace díla je zpravidla podmínkou pro úspěšné soudní vymáhání autorských práv.⁵⁶

Dalším preventivním opatřením je používání viditelných vodoznaků na digitálních dílech, které slouží jako odstrašující prvek pro potenciální porušovatele. Vodoznaky také ztěžují neoprávněné přivlastnění díla a usnadňují jeho identifikaci v případě neautorizovaného použití.⁵⁷

Základním opatřením je zřetelné upozornění na autorská práva v souvislosti se zveřejněním díla, včetně jména autora a roku vytvoření. Takové upozornění efektivně informuje potenciální uživatele o autorských právech a může odradit od jejich porušování. Upozornění může obsahovat explicitní vymezení podmínek použití díla, včetně zákazu jeho využití pro tvorbu NFT bez svolení autora.

Aplikovatelnost § 44 odst. 1 písm. a) autorského zákona na proces vytváření (mintingu) NFT neoprávněně reprezentujících cizí autorská díla se odvíjí od prokázání aktivního zásahu do „elektronické informace o správě práv“. Touto informací se dle § 44 odst. 2 autorského zákona rozumí široce pojatá data v elektronické podobě určená autorem, která identifikují dílo, autora či jiného nositele práv, nebo stanovují podmínky užití díla, včetně kódů či čísel. V kontextu digitálních děl může jít o metadata souboru, digitální vodoznaky, údaje uvedené na zdrojové platformě či jiné autorem připojené identifikátory. Samotný minting NFT se stává relevantním zásahem

podle § 44 odst. 1 písm. a) autorského zákona tehdy, pokud jeho tvůrce bez svolení autora vědomě odstraní, pozmění, nebo při vytváření tokenů záměrně nepřevzme či neassocie s NFT tyto existující a autorem určené elektronické informace. Podmínkou odpovědnosti je dále skutečnost, že toto jednání směřuje ke způsobení, umožnění, usnadnění či zastření následného porušování autorského práva k re prezentovanému dílu.

Na akty nakládání s podvodně vytvořenými NFT, u nichž již došlo k nedovolenému odstranění či změně informací o správě práv, dopadá § 44 odst. 1 písm. b) autorského zákona. Toto ustanovení postihuje následné rozšiřování, dovoz za účelem rozšiřování, či jiné formy sdělování veřejnosti (včetně zpřístupnění online dle § 18 odst. 2 autorského zákona) díla, z něhož byla tato informace odstraněna nebo změněna. Odpovědnost tak může stíhat nejen původního tvůrce NFT, ale i sekundární prodejce, provozovatele NFT tržišť či jiné subjekty, které se na šíření či zpřístupňování takových NFT podílejí.

4.1.2. Monitoring a detekce neoprávněného použití autorských děl

V kontextu expanze trhu s NFT se pro autory stává důležitou otázkou monitoring online prostoru a detekce neoprávněného užití jejich děl. Pro efektivní ochranu duševního vlastnictví je vhodné kombinovat různé metody a nástroje, které umožňují systematické sledování a rychlou reakci na potenciální hrozby.

Zpětné vyhledávání obrázků představuje základní nástroj pro odhalování neautorizovaných použití děl. Platformy jako Google Images, TinEye, PimEyes, ale i specializované vyhledávače pro NFT, například nftport.xyz, umožňují nahrání obrázku a identifikaci webových stránek, kde

53 OOA-S primárně zastupuje autory děl výtvarného umění (malíře, sochaře, grafiky, fotografie atd.), architektky a autory obrazové složky audiovizuálních děl (např. scénografie, autory vizuální stránky animovaných filmů).

54 Intergram je nezávislou společností, která zastupuje: (i) výkonné umělce: hudebníky, zpěváky, herce, tanečníky a další umělce, kteří podávají výkony; (ii) výrobce zvukových záznamů: hudební vydavatelství, od velkých mezinárodních společností po menší nezávislé labely; a (iii) výrobce zvukově obrazových záznamů: filmové producenty a další tvůrce audiovizuálního obsahu.

55 Ustanovení § 6 autorského zákona.

56 Nejvyšší soud Spojených států amerických. *Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. března 2019. Fourth Estate Public Benefit Corp. v. Wall-Street.com, LLC*. 586 U.S. (2019). In: *Supreme Court of the United States*. Washington, D.C.: Supreme Court of the United States, 2019.

57 WEISS, Ashli a Melodi ÖZER. NFTs: WHAT YOU NEED TO KNOW TO PROTECT COPYRIGHTS – The Brand Protection Professional. In: *bpp.msu.edu* [online]. Dostupné z: <https://bpp.msu.edu/magazine/nfts-what-you-need-to-know-to-protect-copyrights-june2022/>.

se daný vizuální obsah objevuje. Pravidelná „manuální“ kontrola online tržišť s NFT, jako jsou Magic Eden, Blur a OpenSea, je též nezbytná pro zjištění, zda se dílo neobjevuje v nabídce bez souhlasu autora. Využit lze též monitorovací nástroje a služby umožňující automatizované prohledávání internetu a identifikaci neoprávněného užití děl, včetně jejich výskytu ve formě NFT.⁵⁸ Velmi užitečný je nástroj DeviantArt Protect, který automaticky monitoruje a porovnává díla nahraná tvůrci na populární uměleckou platformu DeviantArt s NFT zveřejněnými na tržištích NFT a blockchainech a hlásí případné duplicity nebo napodobeniny.⁵⁹ Podobné služby, ovšem již za úplatu, nabízí například Copytrack.

4.2. Jak postupovat při zjištění porušování autorských práv

V případě zjištění porušování autorských práv na trhu s NFT existuje několik možností, jak může autor bránit svá práva. Jelikož většina etablovaných tržišť NFT provozují společnosti se sídlem v USA, tyto platformy se ve svých podmínkách užití zabývají porušováním autorských práv, primárně prostřednictvím dodržování rámce stanoveného v Digital Millennium Copyright Act (DMCA).⁶⁰ Největší tržiště NFT, tj. OpenSea a Magic Eden, zakazují uživatelům porušovat práva duševního vlastnictví a vyhrazují si právo odstranit nebo znepřístupnit obsah, který tato práva, byť i domněle, porušuje.^{61 62} OpenSea a Magic Eden poskytují jasné postupy pro podávání žádostí o stažení obsahu dle DMCA (tzv. DMCA takedown notices) a pro podávání námitek proti stažení (tzv. counter-notices), zatímco další velké tržiště NFT, Blur, nezveřejňuje žádná pravidla pro ražení a obchodování NFT, ani informace pro oznamování porušení autorských práv.

Proces podání žádosti o stažení obsahu dle DMCA (tzv. DMCA takedown notice) na platformách jako OpenSea či Magic Eden vyžaduje splnění specifických formálních náležitostí. Oznamovatel musí typicky uvést: (i) identifikaci díla, k němuž uplatňuje autorská práva a která byla údajně porušena; (ii) identifikaci materiálu na platformě, který práva porušuje, včetně dostatečných informací umožňujících platformě tento materiál nalézt (např. URL adresa konkrétního NFT); (iii) kontaktní údaje oznamovatele (adresa, telefonní číslo, e-mail); (iv) prohlášení oznamovatele učiněné v dobré víře, že užití materiálu uvedeným způsobem není povoleno nositelem autorských práv, jeho zástupcem ani zákonem; (v) prohlášení, že informace v oznámení jsou přesné, a pod trestem křivé přísahy (under penalty of perjury dle práva USA), že oznamovatel je oprávněn jednat jménem nositele výhradních autorských práv, která jsou údajně porušována; a (vi) vlastnoruční nebo elektronický podpis oznamovatele. Platformy zpravidla reagují na řádně podaná oznámení odstraněním nebo znepřístupněním údajně závadného obsahu a informováním uživatele, který obsah nahrál. Tento uživatel má následně možnost podat proti oznámení námitku (tzv. counter-notice), která musí splňovat zákonné náležitosti a jejíž podání může vést k obnovení obsahu, pokud nositel práv nepodnikne další právní kroky (např. podání žaloby).^{63 64 65}

Kriticky lze zhodnotit skutečnost, že OpenSea a Magic Eden se do značné míry spoléhají na reaktivní opatření a nezavádějí proaktivní mechanismy k ověření vlastnictví autorských práv k podkladovým dílům během procesu mintingu (vytváření) nebo listingu (uvedení na trh) NFT. Ověřovací odznaky (verified badges) používané platformami OpenSea a Magic Eden se primárně zaměřují na

58 TIWARI, Ritika. How to prevent digital art theft? In: *Red Points* [online]. 5. 5. 2022. Dostupné z: <https://www.redpoints.com/blog/digital-art-theft/>.

59 DeviantArt Protect Update: Exposing Stolen NFTs by team on DeviantArt. In: *Deviantart.com* [online]. 21. 6. 2022 [cit. 25. 12. 2024]. Dostupné z: <https://www.deviantart.com/team/journal/DeviantArt-Protect-Update-Exposing-Stolen-NFTs-919944378>.

60 *Digital Millennium Copyright Act*. 1998. Public Law 105-304, 105th Congress. [online]. [cit. 28. 3. 2024]. Dostupné z: <https://www.copyright.gov/legislation/dmca.pdf>.

61 Community Standards. In: *Opensea.io* [online]. 2018 [cit. 27. 11. 2024]. Dostupné z: <https://opensea.io/community-standards>.

62 Copyright Policy. In: *Magiceden.io* [online]. 2024 [cit. 27. 11. 2024]. Dostupné z: <https://magiceden.io/legal-policies/copyright>.

63 Prohibited Content & Disputed Items Policy | OpenSea Help Center. In: *Opensea.io* [online]. 2025 [cit. 26. 4. 2025]. Dostupné z: <https://support.opensea.io/en/articles/10643369-prohibited-content-disputed-items-policy>.

64 How can I submit a copyright counter-notice? | OpenSea Help Center. In: *Opensea.io* [online]. 2025 [cit. 26. 4. 2025]. Dostupné z: <https://support.opensea.io/en/articles/8867070-how-can-i-submit-a-copyright-counter-notice>.

65 Copyright Policy. In: *Magiceden.io* [online]. 2024 [cit. 27. 11. 2024]. Dostupné z: <https://magiceden.io/legal-policies/copyright>.

autenticitu kolekcí a identitu tvůrců, nikoli na podkladová autorská práva. Tyto platformy se převážně spoléhají na prohlášení uživatelů ohledně jejich práv k obsahu, což je z praktického hlediska nedostačující. Absence ověřování autorských práv během procesu mintingu nebo listingu vytváří prostor pro minting a prodej neautorizovaných NFT. Spoléhání se na dodatečné stažení nezákonného obsahu dle DMCA nebo jiných regulačních rámců klade na bedra vykonavatelů autorských práv nutnost dohlížet na tržiště NFT a vyhledávat porušení, což autor článku považuje za systémovou slabinu v současném NFT ekosystému. Tato zjištění zdůrazňují naléhavou potřebu proaktivnějších mechanismů pro ověřování autorských práv, které by mohly zahrnovat technologická řešení založená na umělé inteligenci.

Další možností, vedle žádosti o stažení obsahu dle DMCA, je přímá komunikace s osobou, která vytvořila NFT porušující autorská práva. V některých případech se může jednat o nevědomé porušení a přímý kontakt může vést k dobrovolnému stažení NFT z platformy. V případě neúspěchu předchozích kroků je vhodné zaslat porušovateli formální výzvu k upuštění od protiprávního jednání (resp. Cease and Desist Letter). V této výzvě je nutné jasně specifikovat zákonná práva vykonavatele autorských práv a zdůraznit možné právní důsledky, které plynou z pokračujícího porušování.

4.2.1. Autorský zákon

Podle českého autorského zákona se může autor domáhat ochrany svých autorských práv mj. podáním žaloby nebo podáním návrhu na vydání předběžného opatření. Aby navrhovatel dosáhl nařízení předběžného opatření, musí přesvědčit soud o nutnosti dočasně upravit poměry účastníků nebo o existenci hmatatelného rizika pro výkon budoucího soudního rozhodnutí.⁶⁶ V kontextu neoprávněného užití autorského díla pro vyrazení

NFT musí navrhovatel nejprve prokázat své autorství, resp. nárok na ochranu podle českého autorského zákona. Následně musí předložit pádné důkazy o porušení práva nebo o jeho bezprostřední hrozbě. To může zahrnovat prokázání neoprávněného vytvoření a nabízení NFT k prodeji na tržišti NFT.

Zásadní je, že navrhovatel musí přesvědčit soud o naléhavosti a nezbytnosti předběžného opatření. Argumenty se mohou opírat o trvalý povahu porušování práva, rychlý a nezvratný potenciál šíření v rámci trhu s NFT a o neadekvátnost samotné peněžité náhrady škody.⁶⁷ Závěrem by měl navrhovatel navrhnout konkrétní opatření, jako je zákaz dalšího vytváření nebo šíření protiprávního NFT, uložení povinnosti tržišti NFT odstranit nebo zablokovat NFT nebo poskytnutí informací o totožnosti porušovatele. Předběžné opatření tedy nabízí rychlý a efektivní prostředek k ochraně autorských práv. Je však důležité podotknout, že se jedná pouze o dočasnou úpravu, po které by mělo následovat podání žaloby ve věci samé.⁶⁸

Ultimátní formou právní ochrany podle autorského zákona je možnost autora domáhat se svých práv žalobou. Jedním z těchto žalobních typů je tzv. autorskoprávní určovací žaloba, kterou se autor může domáhat určení svého autorství ke konkrétnímu dílu.⁶⁹ Tento nástroj může být zvláště užitečný v situacích, kdy NFT obsahuje dílo neoprávněně vydávané za dílo jiného autora. Autor může prostřednictvím žaloby na určení autorství dosáhnout vydání závazného rozsudku, podle kterého je autorem určitého díla. Oproti obecné úpravě určovací žaloby⁷⁰ autor nemusí prokazovat naléhavý právní zájem, což významně zlepšuje jeho procesní postavení.^{71 72}

Další klíčovou oblastí ochrany autorského práva je tzv. záporní (negativní) žaloba, kterou se lze domáhat uložení soudního zákazu jednání, které ohrožuje nebo porušuje

66 Ustanovení § 74 odst. 1 o. s. ř.

67 MORÁVEK, Matěj. *Předběžná opatření a náhrada škody dle § 77a OSŘ ve sporech z práv duševního vlastnictví*. 2015, Diplomová práce. Masarykova univerzita.

68 SVOBODA, K., SMOLÍK, P., LEVÝ, J., DOLEŽÍLEK, J. a kol. *Občanský soudní řád*. Komentář. 3. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024.

69 Ustanovení § 40 odst. 1 písm. a) autorského zákona.

70 Ustanovení § 80 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“).

71 CHALOUPOKOVÁ, H., HOLÝ, P. *Autorský zákon*. Komentář. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, 458 s.

72 TELEČ, I., TŮMA, P. *Autorský zákon*, Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, 1295 s.

autorské právo.⁷³ Autor může požadovat například soudní zákaz prodeje nebo ražení NFT, které neoprávněně odkazují na jeho dílo. Požadovat lze i zákaz propagace nebo nabízení NFT, takže žalobu je možné podat i proti NFT tržištím, nejen proti primárnímu rušiteli práva, zásah každopádně musí trvat nebo alespoň hrozit.⁷⁴ Autorství k předmětnému autorskému dílu bude soud v tomto případě řešit jako předběžnou otázku. Zápůrčí žaloba proto nepochybně představuje jeden z neefektivnějších nástrojů pro ochranu autorského práva v digitálním prostředí.

Autorský zákon poskytuje autorovi tzv. informační nárok, tedy možnost získat klíčové informace o způsobu a rozsahu neoprávněného užití jeho díla.⁷⁵ Autor touto žalobou může získat informace o osobách zapojených do výroby, distribuce nebo prodeje NFT obsahujících jeho autorské dílo, stejně jako o ekonomických ziscích, které byly tímto neoprávněným jednáním dosaženy. Zmíněný nástroj je obzvláště užitečný pro identifikaci odpovědných subjektů a další vymáhání práv, a lze jej použít jak proti primárnímu rušiteli, tak proti tržištím NFT. Povinná osoba by měla tyto informace obecně poskytnout autorovi i v případě, že se jedná o obchodní tajemství nebo osobní údaje, ovšem jen v nezbytném rozsahu.⁷⁶ Pokud by povinná osoba svou povinnost nesplnila, může jí soud i opakovaně ukládat pořádkovou pokutu dle § 351 a násl. o. s. ř., dokud svoji povinnost nesplní.

Žaloba na odstranění následků zásahu je další důležitou formou ochrany autorského práva. Autor může požadovat zejména stažení neoprávněně vytvořených NFT z veškerých platforem, kde jsou nabízeny nebo propagovány. Dále může požadovat i zničení NFT uložených na blockchainu. Restituční žalobu lze použít i na nové formy zásahů do autorského práva, protože autorský zákon

uvádí pouze demonstrativní výčet nároků.⁷⁷ Podmínkou je trvání protiprávního stavu vyvolaného zásahem do autorského práva, zatímco samotné protiprávní jednání mohlo již pominout.⁷⁸

Další formou soudní ochrany je tzv. satisfakční nárok na přiměřené zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou zásahem do autorského práva, který obvykle má formu omluvy či zadostiučinění v penězích, stejnou funkci ale plní i zveřejnění rozsudku.⁷⁹ Podmínkou vzniku satisfakčního nároku je zavinění škůdce, které se ovšem při porušení zákona v nedbalostní formě presumuje.⁸⁰ Zadostiučinění má specifické uplatnění v případech, kdy NFT narušuje osobnostní práva autora, například falšování jeho autorství, kdy lze způsobenou újmu vyčíslit a nahradit v penězích jen stěží. Forma zadostiučinění by měla vždy odpovídat závažnosti způsobené újmy a závisí na úvaze soudu.⁸¹

Autor může požadovat náhradu škody a vydání bezdůvodného obohacení. Náhrada škody zahrnuje též ušlý zisk odpovídající obvyklé licenční odměně za neoprávněné užití díla a výše bezdůvodného obohacení se určí jako dvojnásobek obvyklé licenční odměny za neoprávněné užití díla.⁸²

Při autorskoprávních sporech týkajících se neoprávněného užití díla nese důkazní břemeno o rozhodujících skutečnostech žalobce. Ten musí předně prokázat, že je autorem díla, jehož neoprávněné užití je předmětem sporu. Tento fakt je usnadněn vyvratitelnou domněnkou autorství, podle které se za autora považuje člověk, jehož pravé jméno (nebo pseudonym) je uvedeno na díle nebo je u díla uvedeno v seznamu předmětů ochrany vedeném kolektivním správcem.⁸³ Autor musí ale

73 Ustanovení § 40 odst. 1 písm. b) autorského zákona.

74 TELEČ, I., TŮMA, P. *Autorský zákon, Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, 1295 s.

75 Ustanovení § 40 odst. 1 písm. c) autorského zákona.

76 TELEČ, I., TŮMA, P. *Autorský zákon, Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, 1295 s.

77 Ustanovení § 40 odst. 1 písm. d) autorského zákona.

78 CHALOUPKOVÁ, H., HOLÝ, P. *Autorský zákon, Komentář*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, 458 s.

79 Ustanovení § 40 odst. 1 písm. d) a § 40 odst. 3 autorského zákona.

80 Ustanovení § 2911 občanského zákoníku.

81 Ustanovení § 2955 občanského zákoníku.

82 Ustanovení § 40 odst. 4 autorského zákona.

83 Ustanovení § 6 autorského zákona.

dokázat, že došlo k neoprávněnému zásahu do jeho práv, a to způsobem, který zakládá autorskoprávní delikt, například vytvořením nebo prodejem NFT bez svolení autora.⁸⁴

Na trhu s NFT přitom může často docházet k situaci, kdy žalobce nemá, a objektivně ani mít nemůže, k dispozici všechny informace potřebné k prokázání rozhodujících skutečností. V důsledku tohoto informačního deficitu je uplatňována teorie děleného procesního břemene.⁸⁵ Pokud potřebné informace má k dispozici pouze protistrana, může vznikat tzv. vysvětlovací povinnost žalovaného.

4.2.2. Regulace NFT podle nařízení MiCA a zákona o digitalizaci finančního trhu

Nařízení MiCA⁸⁶ představuje komplexní regulační rámec pro kryptoaktiva v Evropské unii. Klíčovým aspektem pro oblast nezaměnitelných tokenů je ustanovení čl. 2 odst. 3 MiCA, které explicitně vyjímá z působnosti nařízení ta kryptoaktiva, jež jsou jedinečná a nejsou zastupitelná jinými kryptoaktivy. Vzhledem k tomu, že právě jedinečnost a nezastupitelnost jsou definičními znaky NFT, většina těchto tokenů, zejména ty reprezentující digitální umění či unikátní sběratelské předměty, nepodléhá přímé regulaci podle MiCA. Tato výjimka je odůvodněna skutečností, že unikátní NFT jsou typicky spojena s omezenějšími riziky a jejich primární funkce a finanční využití se liší od zastupitelných kryptoaktiv.⁸⁷

V souladu s tímto přístupem na úrovni EU se ani český právní řád, adaptovaný prostřednictvím zákona o digitalizaci finančního trhu⁸⁸, který implementuje MiCA a nařízení DORA do českého kontextu a jehož hlavní část nabyla účinnosti 30. prosince 2024 [§ 1 písm. a) zákona odkazující na přímo použitelné předpisy EU], ve většině

případů na NFT nevztahuje. Důvody pro vynětí jsou tožné s těmi, které vedly k výjimce v nařízení MiCA.

Nicméně, výjimka pro NFT, zakotvená v MiCA, není absolutní a její hranice nejsou zcela ostré. Nařízení MiCA totiž může dopadat na NFT kolekce nebo jednotlivé NFT, které navzdory svému označení vykazují znaky faktické zaměnitelnosti. Jak zdůrazňuje recitál 11, pro posouzení, zda kryptoaktivum spadá pod nařízení MiCA, je rozhodující jeho podstata, nikoliv pouze forma či technické provedení („substance over form“). Technická unikátnost tokenu (např. jedinečný identifikátor uložený na blockchainu) tak sama o sobě nezaručuje vynětí z působnosti MiCA, pokud kryptoaktivum v ekonomické realitě funguje jako zastupitelné.

Pro určení, zda konkrétní NFT nebo jejich kolekce mohou spadat pod MiCA, je třeba zvážit několik klíčových faktorů signalizujících potenciální zastupitelnost:

- **Vydávání ve velkých sériích nebo sbírkách:** Emise NFT v rozsáhlých sériích či kolekcích je dle recitálu 11 indikátorem zastupitelnosti. MiCA sice nestanoví konkrétní číselný práh, avšak vydání tisíců či desítek tisíc tokenů v rámci jedné nabídky, spolu se způsobem jejich marketingu a obchodování, může vést k závěru o jejich de facto zaměnitelnosti.
- **Standardizace a zaměnitelnost v rámci kolekce:** Pokud tokeny v rámci sbírky udělují držitelům identická práva (např. přístup, hlasovací práva) a jsou obchodovány převážně na základě minimální ceny kolekce („floor price“) bez výrazného ohledu na individuální atributy, svědčí to o jejich praktické zaměnitelnosti pro účastníky trhu.
- **Frakcionalizace NFT:** Vydávání zlomků (frakcí) unikátního NFT je dle recitálu 11 explicitně vyňato z výjimky.

84 TELEČ, I., TŮMA, P. *Autorský zákon*, Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, 1295 s.

85 LAVICKÝ, Petr. Soudcovské dotváření pravidel dělení důkazního břemene. *Právník* [online]. 2018, roč. 4 [cit. 26.12.2024]. Dostupné z: https://www.ilaw.cas.cz/upload/web/files/pravnik/issues/2018/4/02.Lavick%C3%BD_4_2018.pdf.

86 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/1114 ze dne 31. května 2023 o trzích kryptoaktiv a o změně nařízení (EU) č. 1093/2010 a (EU) č. 1095/2010 a směrnic 2013/36/EU a (EU) 2019/1937. Úř. věst. L 150, 17. 6. 2023, s. 1-133.

87 Regulating the Non-Fungible Tokens (NFTs). In: *European Crypto Initiative* [online] [cit. 24. 11. 2024]. Dostupné z: <https://eu.ci/regulating-the-non-fungible-tokens-nfts/>.

88 Vládní návrh zákona o implementaci předpisů Evropské unie v oblasti digitalizace finančního trhu (zákon o digitalizaci finančního trhu), sněmovní tisk č. 692, Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky.

Frakce reprezentující podíly na původně unikátním kryptoaktivu jsou považovány za zastupitelné a s vysokou pravděpodobností spadají pod působnost nařízení MiCA.

- **Vazba na finanční nástroje:** NFT, která poskytují práva ekvivalentní finančním nástrojům dle směrnice MiFID II⁸⁹ (např. podíly na zisku či pohledávkách), primárně spadají pod regulaci finančních trhů, nikoli pod nařízení MiCA (čl. 2 odst. 4 písm. a) nařízení MiCA). Pokud by však NFT mělo investiční charakter, ale nesplňovalo definici finančního nástroje a zároveň bylo zastupitelné (např. velká série investičních NFT), mohlo by se na nařízení MiCA vztahovat.

Praktické příklady NFT, u nichž může vyvstat otázka aplikace nařízení MiCA, zahrnují:

- **Digitální umění a sběratelské předměty:** Zatímco unikátní digitální díla jsou jasně mimo působnost nařízení MiCA, velké PFP kolekce⁹⁰ (např. CryptoPunks či Bored Ape Yacht Club – BAYC) mohou být sporné kvůli svému množství, standardizovaným právům a tržnímu chování (floor price). Frakcionalizované NFT, reprezentující podíly na digitálním umění, pravděpodobně pod nařízení MiCA spadají.
- **Herní NFT:** Velké emise identických nebo funkčně ekvivalentních herních předmětů (např. herní postavy či předměty v Axie Infinity, virtuální pozemky v platformách jako Decentraland nebo The Sandbox, sběratelské karty v hrách jako Sorare) obchodované na základě typu spíše než unikátnosti pravděpodobně také naplní kritéria zastupitelnosti.
- **Jiné typy:** Masově vydávané NFT vstupenky či členství s identickými právy (např. vstupenky na akce vydávané přes protokoly jako GET Protocol, členské tokeny pro přístup k exkluzivnímu obsahu či službám jako u některých DAO nebo projektů typu PROOF Collective), nebo standardizované podíly na

tokenizovaných reálných aktivech (nejsou-li finančním nástrojem) mohou podléhat nařízení MiCA.

Interpretace a aplikace těchto pravidel v konkrétních případech bude záviset na výkladové praxi Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy (ESMA) a národních regulátorů, v České republice tedy především České národní banky (ČNB), která vykonává dohled podle zákona o digitalizaci finančního trhu.

Lze tedy shrnout, že regulatorní status NFT podle nařízení MiCA a navazující české legislativy není jednoznačný. Ačkoliv většina unikátních NFT zůstává mimo přímou regulaci, hranice je fluidní. Rozhodující je posouzení skutečné podstaty a ekonomické funkce tokenu či kolekce, přičemž faktory jako vydání ve velkých sériích, standardizace práv a frakcionalizace silně naznačují možnost aplikace nařízení MiCA.

4.2.3. Praktická aplikovatelnost a vymahatelnost českých autorskoprávních nároků v kontextu mezinárodních NFT tržišť

Dominantní NFT tržiště řeší spory z porušení autorských práv primárně mechanismy modelovanými dle amerického zákona DMCA. Pro českého autora to znamená střet mezi jeho hmotněprávními nároky dle českého autorského zákona a procesními postupy platform operujících v odlišném regulačním rámci. Praktická relevance českých norem v těchto procesech je tak sporná.

Podání DMCA takedown notice je sice rychlou cestou k odstranění obsahu, jeho účinnost ale závisí na splnění formálních náležitostí dle práva USA. Odkaz na český autorský zákon v notifikaci má nejistý dopad, neboť platformy se řídí primárně DMCA a vlastními obchodními podmínkami. Český autor tak může svá práva dle českého autorského práva uplatňovat jen nepřímo, argumentací obecným porušením autorských práv. DMCA proces navíc řeší pouze stažení obsahu, nikoliv komplexní ochranu

89 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/65/EU ze dne 15. května 2014 o trzích finančních nástrojů a o změně směrnic 2002/92/ES a 2011/61/EU. 1 Úř. věst. L 173, 12. 6. 2014, s. 349–496.

90 Zkratka PFP označuje „Profile Picture“. PFP kolekce jsou rozsáhlé sbírky nezaměnitelných tokenů, často čítající tisíce kusů, které jsou typicky generovány algoritmicky s různými kombinacemi vizuálních rysů (tzv. traits). Tyto NFT jsou primárně určeny k použití jako profilové obrázky na sociálních sítích a platformách a často reprezentují příslušnost k určité digitální komunitě spojené s daným projektem.

dle autorského práva (určení autorství, náhrada škody, zadostiučnění).

Vymáhání českých soudních rozhodnutí proti zahraničním subjektům, zejména v online prostředí, představuje značnou právní a praktickou výzvu. Pokud například český soud vydá pravomocný rozsudek zakazující americké společnosti provozující NFT tržiště zveřejňovat a nabízet ke koupi konkrétní NFT, naráží jeho faktický výkon na komplexní problémy mezinárodního práva soukromého a procesního.

Mezi Českou republikou a Spojenými státy americkými totiž neexistuje bilaterální smlouva o uznávání a výkonu soudních rozhodnutí, a neexistuje ani federální či státní právní úprava, obzvláště ve vztahu k rozhodnutím o nepeněžitých nárocích, jako jsou právě soudní zákazy (injunctions). Vykonatel autorských práv se tak nemůže spolehnout na uznání a výkon českého rozhodnutí americkými orgány.

Možnou cestou je pokusit se o uznání českého rozsudku americkým soudem na základě principu mezinárodní zdvořilosti (comity). Tento proces je však nejistý a závisí na posouzení řady faktorů americkým soudem, včetně pravomoci českého soudu, zajištění řádného procesu pro americkou stranu a především souladu s americkým veřejným pořádkem (public policy). Zde mohou nastat komplikace, například pokud by český zákaz kolidoval s americkým pojetím svobody projevu nebo odlišnými pravidly pro volné užití díla (fair use). Alternativou, i když nákladnější, je podání nové žaloby přímo v USA.⁹¹

5. Závěr

Tento článek se věnoval problematice ochrany autorských práv v kontextu nezaměnitelných tokenů, které přinášejí jak nové příležitosti pro monetizaci kreativní práce, tak významné právní výzvy. Analýza ukázala, že současný právní rámec, především český autorský zákon, poskytuje držitelům práv řadu nástrojů pro obranu proti neoprávněnému užití jejich děl ve formě NFT, včetně

žalob zápůřčích, určovacích a informačních, jakož i možnosti domáhat se náhrady škody a vydání bezdůvodného obohacení.

Vedle těchto reaktivních soudních prostředků byly identifikovány i proaktivní strategie, jako jsou registrace děl u kolektivních správců či u příslušných úřadů v zahraničí, používání vodoznaků a jasné komunikování licenčních podmínek, které mohou přispět k prevenci porušování práv.

Navzdory existenci těchto právních nástrojů však jejich efektivita v prostředí NFT naráží na praktické i systémové limity. Mezi klíčové problémy patří snadnost neoprávněného ražení NFT (včetně tzv. sleepmintingu), nedostatečné ověřovací mechanismy vlastnictví autorských práv na straně většiny NFT tržišť, a nejasnosti ohledně právního statusu a rozsahu práv nabývaných kupujícími NFT. Spoléhání dominantních platforem na reaktivní postupy dle amerického DMCA sice umožňuje odstraňování obsahu, avšak neřeší komplexní ochranu dle českého (či evropského) práva a klade značnou zátěž monitorování na samotné vykonavatele autorských práv. Zásadní překážky pak představuje vymáhání českých soudních rozhodnutí vůči zahraničním platformám, kde chybí jasná smluvní či zákonná úprava pro uznání a výkon, zejména u nepeněžitých nároků.

Závěrem lze konstatovat, že ačkoliv technologie blockchain a NFT přinášejí vykonavatelům autorských práv inovativní možnosti, jejich integrace do stávajícího autorskoprávního systému vyžaduje další pozornost jak ze strany vykonavatelů autorských práv, kteří by měli aktivně využívat dostupné proaktivní strategie, tak ze strany provozovatelů platforem, u nichž je žádoucí zavedení efektivnějších preventivních opatření. Současně je zřejmá potřeba dalšího výzkumu a potenciálně i legislativních změn či mezinárodní harmonizace, které by lépe reflektovaly specifika digitálního prostředí a technologický vývoj, včetně fenoménu generativní umělé inteligence. Pouze přístup kombinující technologická řešení, efektivní právní nástroje a odpovědnost všech aktérů může zajistit adekvátní ochranu autorských práv v éře NFT. ✓

91 DODGE, William S. International Comity in American Law. *SSRN Electronic Journal*. 2015.

DOI: <https://doi.org/10.2139/ssrn.2558175>.

Archivní zdroje pro vyhledávání historických ochranných známek

Ing. Zuzana Čapková,

*oddělení Institut průmyslověprávní výchovy,
odbor patentových informací, ÚPV*

Vyhledávání zaniklých ochranných známek v minulosti vlastněných výrobcí, či obchodníky, je ze strany veřejnosti stále požadovanou informační službou Úřadu průmyslového vlastnictví (dále též Úřad nebo ÚPV). Služba se stala velmi žádanou hlavně po roce 1991, v době restitucí, kdy se mnohdy výrobní podnik vracel zpět do rukou zakládající rodiny. Ochranné známky spjaté s tehdejšími výrobními jednotkami byly rovněž součástí znárodněného majetku. Vlastníci navráceného majetku měli zájem obnovit fungování podniku, včetně obnovy dříve používaných ochranných známek a hledali jejich historické kořeny. Řada ochranných známek znárodněných po roce 1948 zůstala též v platnosti až do dnešní doby. V současnosti vyhledávají zaniklé ochranné známky muzea, podniková muzea, ale také pořadatelé výstav z oblasti průmyslu a obchodu, kteří chtějí zachovat a prezentovat historické dědictví, včetně průmyslového vlastnictví.

První značky

První značky, jimiž výrobci označovali své produkty, mají svůj původ ve velmi dávné minulosti. Už ve starověku sloužily značky k identifikaci původu a autentičnosti výrobku a také k zajištění kvality. Zboží bylo označováno pečeti, nebo byly značky vyraženy, vypáleny, nebo natištěny na samotné zboží. K podstatnému rozšíření značek a k jejich uplatnění dochází teprve v době feudální, a to zejména řemeslníky a kupci. Vlastními předchůdci ochranných

známek v obchodním smyslu byly cechovní značky, kterými se označovalo zboží vyrobené v konkrétním cechu. S nástupem kapitalismu a s rozšířením manufaktur dochází k uplatnění značek především v rozvinutých odvětvích. Značky se začínají objevovat nejen na zboží, ale i na obalu a doprovodném tiskovém materiálu.

V kapitalismu, kdy se rozvíjí konkurence mezi těmi, kdo zboží vyrábí, nabývá značení zboží stále větší význam. Hledal se způsob, jak prokázat, že zboží pochází od určitého výrobce, či obchodníka. Výsledkem byla nutnost chránit značku registrací, aby nedošlo k jejímu zneužití, a tím začala cesta k právní ochraně označování zboží.

Známkové rejstříky

Na území Rakouska-Uherska vznikají samosprávné instituce, hájící zájmy rozvíjejícího se obchodu, živností a průmyslu. Těmito institucemi byly obchodní a živnostenské komory. Založeny byly v roce 1850. Říšský zákon číslo 85 z roku 1868, o organizování komor obchodních a živnostenských, stanovil strukturu, funkce a pravomoci těchto komor. Základním úkolem bylo „zvelebení obchodu a živností, počítaje k nim i hornictví“. Pro Čechy, Moravu a Slezsko byly zřízeny komory v Praze, Liberci, Chebu, Plzni, Českých Budějovicích, Brně, Olomouci a Opavě. Komorám náleželo, mimo jiné, i registrovat známky a vzory průmyslových výrobků a vést archivy známek a vzorů. Jim též náležela povinnost vydávat „vysvědčení o protokolování známek a o předložených vzorech zboží“. Zápisné knihy – rejstříky byly volně k nahlédnutí.

Pro zápis ochranných známek byl důležitý říšský zákon číslo 19 z roku 1890, o ochraně známek, který, mimo jiné,

definuje způsob podávání přihlášek a náležitosti rejstříku ochranných známek:

„§ 13

Chce-li kdos dojít práva, aby sám jediný užívati mohl jisté známky, předložiti má čtyři exempláře té známky obchodní a průmyslové komoře, v jejímžto obvodu jest příslušný podnik.

Jeden exemplář přiloží se k známkovému rejstříku, který vede se u obchodní a živnostenské komory; druhý exemplář vrátí se strany, byv prve opatřen potvrzením, v následujícím paragrafu nařízeným.

Dva exempláře předloží se obchodnímu ministrovi.

Spolu žadatel za ochranu udati má, pro který druh zboží jeho známka jest určena.

Kromě toho podán buď obchodní a živnostenské komoře odliček (cliché)¹ známky, který po upotřebení vrátí se žadateli.

U známek na látky, jako jsou: kov, hlína, sklo a pod., přiloženy budte okázky takovýchto věcí s vtištěnými (vyraženými) obrazy známkovými nejméně ve třech exemplářích.

§ 14

*Organ obchodní a živnostenskou komorou ustanovený po-
znamenati má na každém exempláři uložených známek*

a) řadové číslo rejstříka,

b) den a hodinu, kdy byla známka podána,

c) jméno nebo firmu, na něž známka byla zapsána,

d) jméno podniku a zboží, pro něž známka jest určena.

Tento záznam má podepsati a úřední pečeť přitisknouti.

Známkové rejstříky mají obsahovati údaje pod lit. a) až d) uvedené a vyloženy býti u obchodní a živnostenské komory k nahlédnutí.

§ 17

U obchodního ministeria veden bude ústřední známkový rejstřík, do něhož známky, u obchodních a živnostenských komor zapsané, budte zapisovány dle pořadí, ve kterém byly došly.

Do ústředního známkového rejstříka pojaty budte tytéž údaje, které obsahují rejstříky u obchodních a živnostenských komor vedené (§ 14.).....“

Po vzniku Československé republiky v roce 1918 byly na území našeho nového státu převzaty dříve platné rakousko-uherské právní předpisy, včetně právní úpravy práv na označení. To bylo provedeno zákonem číslo 471 z roku 1919, týkající se zatímních opatření k ochraně známek a zákonem číslo 261 z roku 1921, kterým se rozšiřuje platnost předpisů o ochraně známek. Tyto zákony umožňovaly právní ochranu označení a zachovávaly kontinuitu známkových práv na území nově vzniklé republiky, pokud byla tato práva ve stanovené lhůtě přihlášena u příslušné obchodní a živnostenské komory.

Obchodní a živnostenské komory byly přímo podřízeny tehdejšímu Ministerstvu průmyslu, obchodu a živností (dříve Ministerstvo obchodu) a poskytovaly vyžádané materiály i ostatním úřadům. Ministerstvo vedlo, mimo jiné, ústřední známkový věstník, který obsahoval zapsané známky z jednotlivých obchodních a živnostenských komor v pořadí, ve kterém byly zapsány. Pořizovalo též seznamy známek uspořádané dle abecedy, které byly volně přístupné k nahlédnutí. Úřad má k dispozici abecední seznamy ochranných známek z let 1868–1881, 1910–1917, 1923–1928 a 1929–1932. Řízení o ochranných známkách probíhalo dvouinstančně před obchodními a živnostenskými komorami a před výše uvedeným ministerstvem.

Svou činnost obchodní a živnostenské komory vykonávaly až do svého zrušení zákonem číslo 280 z roku 1948, o krajském zřízení, a nařízením vlády číslo 306, vládní nařízení o přechodu a zániku působnosti obchodních a živnostenských (průmyslových) komor, na konci roku 1948.

Patentní úřad v Praze zákonem číslo 305 z roku 1919, jenž se týká prozatímních opatření na ochranu vynálezů, začal samostatně rozhodovat o patentových přihláškách

1 Cliché – později štoček, druh tiskařské formy.

a navázal na vývoj průmyslových práv, jehož země dosáhla v rámci Rakouska-Uherska.

Teprve až od roku 1950 byla působnost Patentního úřadu rozšířena vládním nařízením číslo 284 z roku 1949, o přenesení působnosti ve věcech ochranných známek a ochranných vzorků a modelů, na Patentní úřad. Kvalitativně zcela novou úpravu představuje zákon číslo 8 z roku 1952, o ochranných známkách a chráněných vzorech. Zákon platil 36 let a dodnes představuje základ právních předpisů o ochranných známkách v České republice.

Rejstříky průmyslových práv v současnosti

V současné době stav informačních technologií, existence internetu a snaha poskytovat veřejnosti co nejvíce informací, vede Úřad průmyslového vlastnictví k využívání digitálních technologií a rozvoji informačních systémů. Úřad provozuje, mimo jiné, databáze průmyslových práv, ze kterých lze snadno a zdarma získat informace o právech průmyslového vlastnictví platných na území ČR. Tyto databáze jsou elektronickou podobou rejstříků a nalezneme zde všechny zákonné informace o národních přihláškách i zapsaných průmyslových právech.

Úřad v elektronické podobě vydává i věstník, ve kterém zveřejňuje nejen přihlášky a zapsaná průmyslová práva, ale i sdělení a informace obecné povahy vydané Úřadem, jakož i úřední sdělení a rozhodnutí zásadní povahy. Do konce roku 2006 byl věstník vydáván s měsíční periodicitou, a to v papírové podobě. Od roku 2007 je věstník vydáván s týdní periodicitou pouze v elektronické podobě.

Databáze ochranných známek obsahuje ochranné známky přihlášené u Úřadu průmyslového vlastnictví, u Úřadu Evropské unie pro duševní vlastnictví a Světové organizace duševního vlastnictví (s designací pro Českou republiku nebo Evropskou unii). Neobsahuje však většinu národních ochranných známek zaniklých před rokem 1993.

Archivní dokumenty k národním ochranným známkám

Z výše uvedeného vyplývá zvláštní postavení rešerše na zaniklé ochranné známky. Rešerše tzv. „historická“ má za cíl zjistit údaje o ochranných známkách, které nejsou

součástí databází ochranných známek, a lze tedy využít pouze archivní, „papírové“ zdroje.

V archivu Úřadu jsou dochované zápisné knihy živnostenských a obchodních komor (též rejstříkové knihy) pro oblast Bratislavy, Brna, Chebu, Českých Budějovic, Hradce Králové, Karlových Varů, Liberce, Olomouce, Opavy, Plzně a Prahy. Tyto knihy jsou též v pdf souborech k dispozici na webových stránkách Úřadu.

Zápisné knihy obsahují: číslo známky, původní známku (znění a grafickou podobu), rok, měsíc, den a hodinu podání přihlášky, jméno a příjmení nebo firmu chránitele (přihlašovatele) a jeho bydliště, označení podniku, jeho sídla a zboží, pro které je známka určena. Dále jsou zde záznamy o obnově známky a o případných přepisech, nebo jejím výmazu a údaj o vrácení štočku přihlašovatel.

Věstníky ochranných známek jsou roční seznamy ochranných známek zapsaných, převedených, vymazaných, ohlášených a jejich změny. Úřad má ve svém archivu věstníky ochranných známek (věstník) z let 1868–1992, které vydávalo Ministerstvo průmyslu, obchodu a živností, od roku 1947 pak Patentní úřad. Součástí věstníků jsou údaje o datu podání/zápisu ochranné známky, číslo přihlášky/zápisu, její znění/vyobrazení, jméno majitele, třídy výrobků (dle původního třídění) a jejich seznam.

Na tomto místě nutno podotknout, že Niceská dohoda o mezinárodním třídění výrobků a služeb, na něž se vztahují tovární a obchodní známky z 15. června 1957, sjednotila národní třídění výrobků, ale i služeb a ustanovila, že „*Úřady smluvních zemí budou uvádět v úředních listinách a publikacích o zápisech známek čísla tříd mezinárodního třídění, do nichž náleží výrobky nebo služby, pro něž se známka zapisuje*“. Československo ratifikovalo dohodu o přistoupení v roce 1960. Od této doby lze ochrannou známkou označovat i služby jednotlivých poskytovatelů.

Součástí věstníků jsou i jmenné a firemní rejstříky. Věstníky jsou volně přístupné ve studovně Úřadu.

Tyto dva zdroje jsou nezbytné k provedení historické rešerše.

Rešerše na historické ochranné známky

Podle charakteru a vedení archivních dokumentů je zřejmé, že nelze provádět historické rešerše na obrazové prvky ochranných známek a na znění (vyjma výše uvedených let, kdy existují abecední seznamy).

Zadání historické rešerše musí obsahovat jméno/název subjektu, který ochrannou známku přihlásil, a mělo by též obsahovat časové rozpětí předpokládaného podání přihlášky ochranné známky. Znalost jména/názvu subjektu v historickém kontextu je klíčová, protože názvy podniků se v průběhu času mění. Nesprávně uvedené jméno/název by mohlo vést ke zkresleným, nebo nesprávným výsledkům rešerše. Znalost jména/názvu přihlašovatele je prakticky jedinou možností, jak uvedenou rešerši provést.

Správné časové rozpětí předpokládaného podání přihlášky ochranné známky významně zkrátí čas k provedení rešerše.

Prvním krokem ve vyhledávání je nalezení požadovaného subjektu ve jmenném a firemním rejstříku věstníku ochranných známek příslušného roku. U jména subjektu nalezneme číslo ochranné známky a číslo stránky věstníku, kde se nachází záznam o zápise ochranné známky. Záznam obsahuje: název obchodní a živnostenské komory, u které byl zápis proveden, číslo ochranné známky, datum podání, jméno přihlašovatele, podnik a seznam zboží, na které se ochrana vztahuje. Součástí záznamu je i případná grafická podoba ochranné známky.

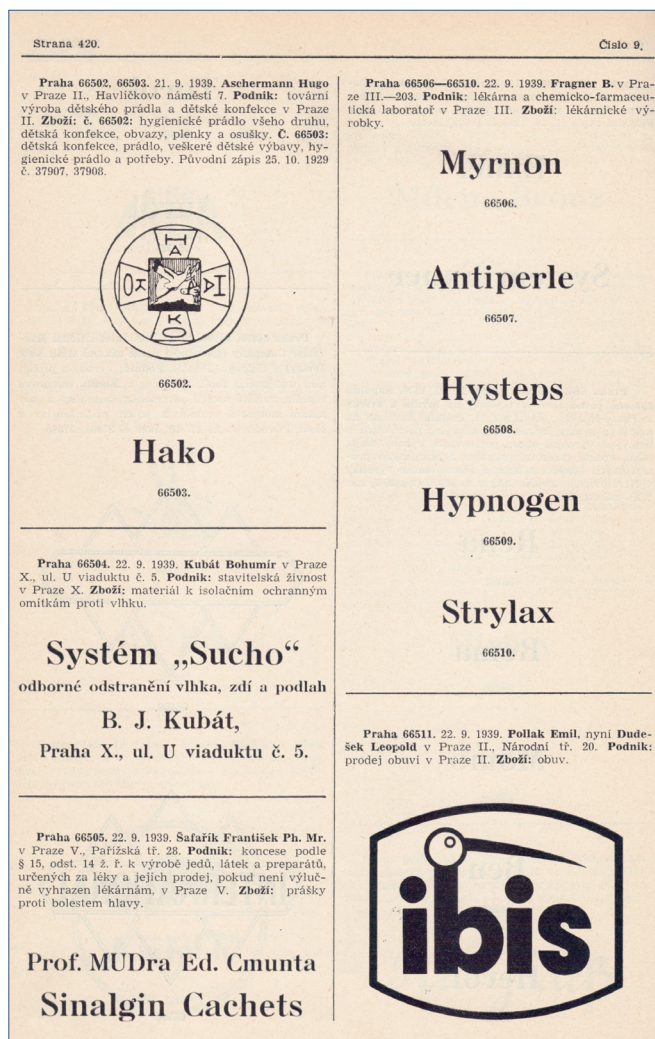
Originál zápisu ochranné známky lze poté dohledat v rejstříkové knize. Knihu volíme dle názvu živnostenské komory a rozpětí čísel zápisu na knize uvedené. V souvislé řadě čísel zápisu nalezneme originální zápis hledané ochranné známky. Připomínám, že všechny rejstříkové knihy, které Úřad má k dispozici, jsou na jeho webových stránkách v pdf souborech.

Pokud nechceme sledovat další události během doby platnosti nalezené ochranné známky, naše práce

v archivních materiálech končí. V případě, že nás zajímá, zda došlo ke změně jejího majitele (změna názvu, případně převod), pokračuje naše práce s věstníky, kde lze i tyto informace dobře a pohodlně dohledat.

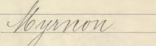
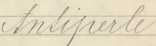
Příkladem provedení historické rešerše může být ochranná známka „Antiperle“, a takto označený známý československý výrobek – bonbony – drobounké mentolové perličky v kulaté krabičce.

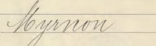
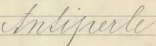
Méně je ale známo, že první přihlášku ochranné známky ve znění „Antiperle“ podal Dr. V. Fragner dne 22. 9. 1939 pod číslem 66507 pro zboží: lékárnické výrobky. Známkou byla zapsána pod číslem 98771².

Obr. 1 Věstník ochranných známek 1939

² Kniha obchodních a živnostenských komor, Praha 66437-66791.

Číslo známky	Původní známka	Rok, měsíc, den a hodina podání	Jméno a příjmení osoby která dala známku a jeho bydliště
66506		28. 11. 1939	Dr. J. Špaček, Praha V.
66507		28. 11. 1939	Dr. J. Špaček, Praha V.

Číslo známky	Původní známka	Rok, měsíc, den a hodina podání	Jméno a příjmení osoby která dala známku a jeho bydliště
66506		28. 11. 1939	Dr. J. Špaček, Praha V.
66507		28. 11. 1939	Dr. J. Špaček, Praha V.

Obr. 2 Rejstříková kniha obchodních a živnostenských komor

V listopadu 1947 byla známka převedena na Spojené farmaceutické závody, Praha. Historickými vlastníky dále byly: SPOFA, národní podnik; Poživatina, národní podnik – Liberec; České čokoládovny, národní podnik (převod na České čokoládovny, n.p. oznámen ve věstníku ochranných známek z roku 1960); Československé čokoládovny, oborový podnik; Čokoládovny, oborový podnik. V roce 1989 tato ochranná známka nebyla obnovena a zanikla.

(poslední vlastníky SOCIÉTÉ DES PRODUITS NESTLÉ S.A., Švýcarsko), ale již pro „nečokoládové cukrovinky“. I tato známka zanikla, a to v roce 2004.

ANTIPERLE	Platný dokument	CHOCOLAND a.s., Kolín, Kolín V., Česká republika	30
ANTIPERLE	Platný dokument	Josef Archleb s.r.o., Jablonec nad Nisou, Česká republika	3, 5, 32

Obr. 4 Databáze ochranných známek Úřadu průmyslového vlastnictví

Od roku 2007 do současnosti je vlastníkem ochranné známky ve znění „Antiperle“, pro třídu výrobků a služeb 30, akciová společnost CHOCOLAND. Druhou platnou ochrannou známkou ve znění „Antiperle“ vlastní společnost Josef Archleb, s.r.o., a to pro třídy 3, 5 a 32 výrobků a služeb Niceského třídění³.

Závěr

Archivní dokumenty ochranných známek umožňují sledovat vývoj přihlašování ochranných známek v různých historických obdobích, a tím i pochopit, že i v minulosti představovaly ochranné známky významnou část hodnoty firmy.

Historické ochranné známky poskytují cenné informace o tom, jak byly značky v minulosti používány, jaké strategie byly úspěšné či jak se vyvíjely trendy v oblasti označování. Zdroje historických ochranných známek jsou neocenitelným zdrojem poznání, který přispívá k lepšímu pochopení, jak je efektivně využívat k ochraně a propagaci svých produktů a služeb v současnosti. ✓

pod číslem	dne	Uvěřejni majitel	Nynější majitel	Převod dne
95436	24. 3. 1933			
95464	19. 11. 1923			
95483	25. 1. 1934			
95494	17. 5. 1924			
95496	18. 5. 1934			
95499	18. 10. 1924	Společnost farmaceutické závody, národní podnik v likvidaci, Praha 11, Husinecká 11a.	Společnost farmaceutické závody, národní podnik v likvidaci, Praha 11, Husinecká 11a.	28. 11. 1959
95500	18. 10. 1924			
95506	23. 1. 1925			
95507	30. 3. 1925			
95508	8. 1. 1935			
95509	13. 6. 1925			
95315	20. 10. 1942	Společnost pro chemickou a hutní výrobu, národní podnik, Ústí nad Labem.	Západočeské papírny, národní podnik, Plzeň.	27. 11. 1959
98771	22. 9. 1939	Poživatina, národní podnik, Liberec.	České čokoládovny, národní podnik, Modřany.	16. 11. 1959
107646	7. 3. 1940	Společnost pro chemickou a hutní výrobu, národní podnik, Ústí nad Labem.	Společnost pro chemickou a hutní výrobu, národní podnik, Neratovice.	27. 11. 1959
107684	10. 10. 1919	Manufacture des Montres Doxa, Le Locle, Rue des Billodes 26.	Manufacture des Montres Doxa, S. A., Le Locle, Švýcarsko.	25. 11. 1959
108740	14. 9. 1929	Diana, továrna na cukrovinky, národní podnik, Děčín.	České čokoládovny, národní podnik, Modřany.	9. 11. 1959
110544	16. 12. 1948			
110546	16. 12. 1948			
110547	16. 12. 1948	Diana, továrna na cukrovinky, národní podnik, Děčín.	České čokoládovny, národní podnik, Modřany.	16. 11. 1959
110730	20. 8. 1949			
110558	29. 12. 1948	Poživatina, národní podnik, Liberec.	České čokoládovny, národní podnik, Modřany.	9. 11. 1959
110557	29. 12. 1948			
112033	2. 10. 1948			
112565	12. 8. 1902			
150638	12. 5. 1951			
150639	12. 5. 1951			
150640	12. 5. 1951	Východočeské lhovary, národní podnik, Mladá nad Metují.	Východočeské lhovary, národní podnik, Mladá nad Metují.	27. 11. 1959

Obr. 3 Věstník ochranných známek 1960

V roce 1994 byla podána nová přihláška ochranné známky na znění „Antiperle“, a to akciovou společností Čokoládovny

3 Rešeršní databáze ochranných známek Úřadu průmyslového vlastnictví.

Transfer znalostí: Současná situace v České republice

RNDr. et Mgr. Růžena Štemberková, Ph.D., MPA,
vedoucí Kanceláře transferu technologií,
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Úloha univerzit a jejich třetí role

Univerzity neplní pouze tradiční funkce vzdělávání a výzkumu, ale čím dál více se zapojují do tzv. třetí role, tedy do aktivního propojení s okolní společností. Tato třetí mise univerzit má zásadní význam, neboť umožňuje přenášet výsledky výzkumu do praxe, a tím podporovat znalostní ekonomiku. To je v souladu s vizí „Česko 2030“, která klade důraz na posilování vazeb mezi akademickou a komerční sférou.

Transfer technologií v České republice představuje dynamicky se rozvíjející oblast, která propojuje akademický svět s průmyslovou a podnikatelskou sférou. Cílem tohoto procesu je přenášet výsledky vědeckého výzkumu a vývoje do praxe – tedy k firmám, investorům, či rovnou na trh – a tím přispívat k rozvoji inovačního ekosystému v zemi. V posledních dvou dekadách se tato disciplína začala systematicky rozvíjet, zejména v souvislosti s posilováním role výzkumných institucí v ekonomice a rostoucím důrazem na komercializaci vědeckých výsledků.

Klíčovou roli v této oblasti hrají univerzity a veřejné výzkumné instituce, které jsou producenty nových znalostí, technologií a objevů. Aby se tyto výsledky mohly stát skutečnými inovacemi s dopadem na společnost a hospodářství, bylo třeba vybudovat zcela novou infrastrukturu – kanceláře pro transfer technologií (KTT), které se začaly formovat na předních českých vysokých školách. Dnes je taková kancelář součástí většiny významných univerzitních institucí, kde zajišťuje správu duševního vlastnictví, vyhledávání obchodních partnerů, licencování technologií a podporu zakládání spin-off firem.

Postupně se formovala i národní platforma sdružující odborníky z této oblasti – spolek Transfera.cz. Ten propojuje jednotlivé KTT, poskytuje odborné zázemí, organizuje vzdělávání a zastupuje Českou republiku v mezinárodních strukturách. Právě díky aktivitám Transfery se daří propojovat českou transferovou komunitu se zahraničím, získávat inspiraci ze zavedených systémů, jako je americká AUTM nebo evropská asociace ASTP, a přinášet tyto poznatky zpět do českého prostředí.

Významnou podporu pro rozvoj tohoto sektoru přináší evropské fondy a projekty zaměřené na zvyšování kapacit pro transfer technologií, stejně jako rostoucí zájem samotných výzkumníků o uplatnění výsledků své

*Transfer technologií
v České republice
představuje dynamicky
se rozvíjející oblast, která
propojuje akademický
svět s průmyslovou
a podnikatelskou sférou.*

práce mimo akademickou sféru. V posledních letech jsme svědky nárůstu počtu licencovaných technologií, založených spin-off firem či patentových přihlášek podaných výzkumnými institucemi. Zvyšuje se i kvalita poskytovaných služeb, profesionalizace pracovníků v transferu

a jejich specializace na konkrétní oblasti – od ochrany duševního vlastnictví až po vyjednávání investičních smluv.

Přesto však oblast transferu technologií v České republice čelí celé řadě výzev. Mezi nejvýznamnější patří nedostatečné personální obsazení a limitovaná odbornost zejména v menších institucích, dále pak složitá legislativa týkající se nakládání s duševním vlastnictvím či nejednotně nastavené podmínky pro zakládání spin-off firem. Mnoho výzkumníků stále postrádá dostatečné povědomí o možnostech komercializace svých výsledků, a často chybí i jasná motivace k takové činnosti. Významnou bariérou je také omezené propojení s průmyslovými partnery a někdy nízká ochota firem investovat do technologií vznikajících na univerzitách.

Budoucnost transferu technologií v České republice závisí na tom, zda se bude dařit překonat tyto překážky a vytvořit prostředí, které bude podporovat inovace nejen ve výzkumu, ale i v jeho efektivním přenosu do praxe. Je třeba pokračovat v profesionalizaci KTT, zjednodušit legislativní rámec a posílit strategickou roli transferu technologií v národní inovační politice. Klíčové bude také prohlubovat mezinárodní spolupráci, která umožní českému prostředí čerpat inspiraci ze zkušenějších zemí a zároveň se stát rovnocenným partnerem v globálním inovačním ekosystému.

Transfer technologií není pouze technickým procesem – je to strategie, která propojuje vědu, podnikání a společnost. A právě v této synergii spočívá jeho největší potenciál pro budoucnost České republiky.

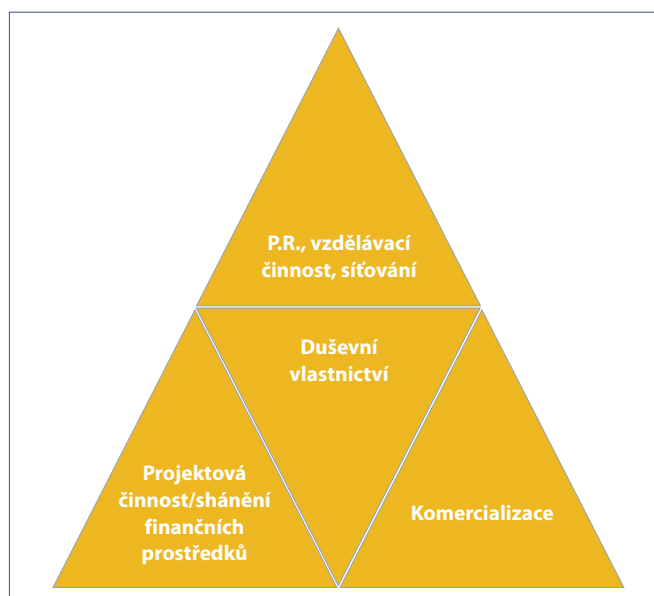
Hlavní činnosti Kanceláře transferu technologií (KTT JU)

Mezi klíčové oblasti působnosti Kanceláře transferu technologií Jihočeské univerzity patří:

- **Ochrana duševního vlastnictví** – zajištění právní ochrany výsledků výzkumu a jejich správa pomocí specializovaného softwaru.

- **Komercializace** – přenos výstupů výzkumu do praxe formou licencí nebo zakládáním spin-off společností.
- **Projektová činnost** – získávání financí na rozvoj aktivit kanceláře i samotných výzkumných týmů.
- **Propagace a vzdělávání** – organizace kurzů a seminářů v oblasti duševního vlastnictví, včetně akreditovaného předmětu.
- **Síťování** – budování kontaktů s komerčními partnery a účast v národních i mezinárodních platformách.

Schéma: Hlavní činnosti KTT JU

Zdroj: autorka

Proces komercializace a fáze PoC

Komercializace znamená převod výzkumných výstupů do praktických produktů nebo služeb. Nejčastěji se tak děje prostřednictvím licencí stávajícím firmám či zakládáním spin-off společností, ale existuje mnoho dalších možností, jako je kolaborativní a smluvní výzkum a další.

Schéma: Základní schéma procesu transferu technologií

Zdroj: autorka

Důležitou etapou je tzv. **Proof of Concept (PoC)** – ověření, že myšlenka má potenciál pro praktické využití. PoC poskytuje investorům a dalším zainteresovaným subjektům důkazy o proveditelnosti projektu a jeho návratnosti.

Interní systém podpory PoC projektů na Jihočeské univerzitě

Na Jihočeské univerzitě je PoC proces koordinován Kanceláří transferu technologií. Ta:

1. vypisuje interní výzvy s jasnými podmínkami financování,
2. provádí rešerše v patentových a projektových databázích,
3. poskytuje podporu při přípravě návrhů a při konzultacích,
4. předkládá projekty Radě pro komercializaci složené ze zástupců univerzity, průmyslu a financí.

Po ukončení ověření konceptu (Proof of Concept, PoC) se na Jihočeské univerzitě (JU) přechází k dalším fázím komercializace výsledků výzkumu a vývoje. Kancelář transferu technologií (KTT JU) hraje klíčovou roli v tomto procesu a spolupracuje s výzkumnými týmy na identifikaci a implementaci komerčních příležitostí.

Postup po ukončení PoC na JU

Po dokončení PoC aktivity je hlavní řešitel povinen předložit KTT JU závěrečnou zprávu a další požadované dokumenty, které zahrnují výsledky PoC aktivity určené ke komercializaci a seznam potenciálních oblastí a firem pro komercializaci. Tato aktivita je součástí širšího procesu, který zahrnuje diskuze o způsobu a formě komercializace.

KTT JU následně zveřejňuje výsledky určené ke komercializaci na svých webových stránkách a v projektových databázích, jako jsou jctt.cz, Busyman, HKTD, IPI, Transfera a další. Současně oslovuje firmy z relevantních oblastí a zahajuje jednání se zástupci komerční sféry. Jednou ročně hlavní řešitel ve spolupráci s vedoucí KTT JU prezentuje postup implementace v rámci Rady pro komercializaci.

Plán udržitelnosti systému komercializace

Dlouhodobá udržitelnost systému komercializace na JU je zajištěna prostřednictvím interní dokumentace KTT JU a softwarového systému pro sledování duševního vlastnictví. Tento systém monitoruje kompletní dokumentaci k duševnímu vlastnictví a ekonomickou statistiku, včetně finančních nákladů spojených s komerčním uplatněním.

Vedoucí KTT JU využívá tento systém k zapojení specialistů do dílčích projektů, delegování úkolů a sledování výstupů. Informace o průběhu komercializace jsou pravidelně předávány prorektorovi pro vědu a výzkum a členům Rady pro komercializaci prostřednictvím průběžných zpráv.

V případě úspěšné komercializace, která generuje zisk, se postupuje podle platných interních směrnic a příjmy z komercializace se rozdělují v souladu s opatřením rektora o nakládání s nehmotnými statky. Klíčovým prvkem této fáze je pravidelná komunikace s řešitelským týmem a měsíční porady KTT JU.

Aktivity KTT JU v implementačním období

V rámci implementačního období KTT JU zajišťuje široké spektrum aktivit, které zahrnují:

- marketing a propagaci výsledků výzkumu a vývoje,
- cílené kontakty a jednání s firmami, včetně licenčních jednání,
- prezentace na výstavách a veletrzích,
- provozní materiál a poplatky za přístupy do databází, klastrů a platform,
- odborné služby a externí experty, pokud jsou potřeba,
- public relations na webových platformách, jako jsou jctt.cz, IPI Singapore, HKTD, Transfera.cz, DEIP a další. ✓

Evropské právo

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 669/22

Napadený patent se týkal inhalovatelné formulace obsahující tiotropium bromid.

Senát se v tomto rozhodnutí předně věnoval diskusi ohledně určení dokumentu nejbližšího stavu techniky.

V tomto směru senát uvedl, že slibným výchozím bodem je obvykle dokument ze stavu techniky, který se vztahuje k nárokovanému vynálezu v tom smyslu, že popisuje předmět vytvořený pro stejný účel nebo zaměřený na stejný cíl, odpovídající podobnému použití nebo týkající se téhož nebo podobného technického problému, nebo alespoň téhož nebo úzce souvisejícího technického oboru. Jako další kritérium by nejbližší stav techniky měl popisovat předmět, který má největší počet relevantních technických znaků společných s nárokovaným vynálezem.

To však podle ustálené judikatury stížnostních senátů neznamena, že jiný dokument ze stavu techniky může být okamžitě vyloučen jako možný vhodný výchozí bod pouze proto, že má jiný účel než nárokovaný vynález nebo má méně technických znaků společných s tímto vynálezem než jiný, zdánlivě „bližší“ stav techniky. Jakákoli úvaha o tom, „jak blízko“ je výchozí dokument ze stavu techniky k nárokovanému vynálezu, není něčím, co by jej mělo vylučovat jako nejbližší stav techniky. Ve skutečnosti může být nárokovaný předmět považován za výsledek vynálezové činnosti pouze tehdy, pokud by nebyl zřejmý, když se vyjde z jakéhokoli dokumentu ze stavu techniky.

Co se pak týče napadeného patentu, senát uvedl, že tento patent neobsahoval žádná experimentální data,

která by poskytla srovnání mezi nárokovanou formulací a formulací známou z nejbližšího stavu techniky. Senát považoval za nepravděpodobné, že nárokované formulace vykazují majitelem tvrzený technický účinek, který má spočívat ve zvýšené chemické stabilitě tiotropium bromidu oproti nejbližšímu stavu techniky. Objektivní technický problém byl tedy senátem formulován jako poskytnutí alternativní formulace, která byla shledána na základě stavu techniky jako pouhá agregace zřejmých znaků postrádající vynálezeckou činnost.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 762/22

Podle senátu přesahoval předmět nároku 1 hlavní žádosti obsah původně podané přihlášky (čl. 100(c) a čl. 123(2) EPC).

Podle ustálené judikatury je kritériem pro posouzení, zda u patentu dochází k nepřipustnému rozšíření předmětu ochrany, „zlatý standard“, tedy zda je nárokovaný předmět pro odborníka v oboru přímo a jednoznačně odvoditelný z přihlášky, jak byla původně podána (viz např. bod 4.3 rozhodnutí Velkého stížnostního senátu G 2/10).

V daném případě změny provedené v nároku 1 přidáním znaku, týkajícího se vztahu mezi tvarovanou reakční stěnou a systémem poskytujícím tah, nejsou v původní přihlášce zveřejněny tak obecně, jak je nárokováno.

V popisu a na výkresech původně podané přihlášky bylo popsáno výhodné provedení vynálezu, které obsahuje specifický systém poskytující tah se dvěma lineárními pohony a tlačným blokem, který lze namontovat na lineární pohony a je s nimi pohyblivý. Tyto vlastnosti jsou ve funkčním a technickém vztahu s tvarovanou reakční stěnou, protože

reakční stěna je připojena k tlačnému bloku přes lineární pohony. Vynechání těchto znaků tak představuje nepřipustné přechodné zobecnění výhodného provedení.

Kritériem pro posouzení shody s požadavky čl. 100(c) EPC je přitom „zlatý standard“ a nikoli to, zda jsou znaky vynechané z původního zveřejnění výhodného provedení vysvětleny jako podstatné (viz např. T 437/17).

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1079/22

Nárok 1 uděleného evropského patentu se týkal kompozice pro intramamární podávání obsahující terapeuticky účinné množství antibiotika a základ, který zahrnuje koloidní oxid křemičitý, olej a povrchově aktivní látku, přičemž hydrofobní koloidní oxid křemičitý a účinná látka jsou dispergovány v oleji.

Stížnost podal majitel patentu proti rozhodnutí odporové divize, v němž odporová divize dospěla k závěru, že napadený patent nesplňuje požadavky čl. 123(2) EPC.

Spor se týká dodatečného zavedení znaku do nároku 1: „přičemž hydrofobní koloidní oxid křemičitý a účinná látka jsou dispergovány v oleji“.

Příhláška, jak byla původně podána, popisuje kompozici, ve které jsou antibiotikum a koloidní oxid křemičitý dispergovány v těsné směsi oleje a povrchově aktivní látky.

Oponent argumentoval, že přidaný znak jako takový nevyžaduje, aby olej a povrchově aktivní látka tvořily homogenní směs. Podle názoru senátu však není myslitelné, aby povrchově aktivní látka byla přítomna v nárokové kompozici a sloužila jako součást základu spolu s olejem a koloidním oxidem křemičitým, když by nebyla v těsné směsi s olejem.

Senát se proto domnívá, že definice uvedeného znaku v nároku 1 nezavádí předmět přesahující obsah původně podané přihlášky.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 2541/22

Nezávislý nárok 1 napadeného patentu se týkal vypálených briket, které obsahovaly živou sloučeninu vápníku

a hořčíku, výhodně ve formě nehaseného vápna, a sloučeninu na bázi železa ve formě feritu vápenatého. Nárok 12 se pak týkal zvláštního provedení této kompozice.

Proti nároku 12 byla vznesena námitka týkající se nedostatečného objasnění.

V tomto směru byl vznesen argument, že index „pádové zkoušky“ je neobvyklý parametr a že nebylo dostatečně podrobně popsáno, jak jej lze měřit. Oponent uvedl několik faktorů, které podle jeho názoru ovlivňují výsledek, a to přesnou metodu prosévání, zařízení použité při zkoušce a materiál podlahy – což může být například ocel podle příslušné normy ASTM nebo polypropylen. Metoda uvedená v napadeném patentu se přitom liší od příslušné normy.

Dále podle oponenta není jasné, jak by měly být pády provedeny, například pokud by brikety měly padat jedna za druhou. Není také jasné stanoveno, zda je jedna briketa vystavena čtyřem pádům, nebo zda je pro každý pád použita nová briketa. Dále není specifikováno, jak lze test aplikovat na brikety menší než 50 mm, neboť takové brikety jsou vyloučeny z metody podle příslušné normy.

Všechny tyto úvahy se však podle senátu týkají otázky nejistoty a opakovatelnosti metody měření, a tedy především jasnosti a rozsahu ochrany. Z toho podle ustálené judikatury stížnostních senátů nevyplývá, že by odborník v oboru nemohl vynález realizovat. Z těchto důvodů senát neshledal námitku nedostatečného objasnění jako přesvědčivou.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1084/22

Napadený patent se týkal způsobu výroby izolačního zasklení. Taková zasklení se obvykle skládají ze dvou skleněných tabulí oddělených obvodovou distanční vložkou. Způsob výroby takového zasklení zahrnuje poskytnutí tělesa distanční vložky s lepidlem na obou stranách ve skladovací nádobě, jeho vyjmutí z nádoby, nanesení tmelu pro vytvoření tělesa distanční vložky naplněného tmelem, a nakonec připevnění jedné skleněné tabule na každou stranu tohoto tělesa pomocí lepidla.

Nárok 1 byl během průzkumu upraven tak, že specifikoval druh lepidla jako „lepidlo citlivé na tlak“. Tento znak představuje podle názoru odporové divize i podle názoru

senátu úpravu jdoucí nad rámec původního podání přihlášky. Původní popis totiž nechává otevřený druh lepidla, které má být použito.

Senát se neztotožnil s tvrzením majitele patentu, že je tento znak implicitně odvoditelný z popisu, neboť jde o jediné lepidlo kompatibilní s výrobním procesem. Podle názoru senátu není pravda, že by pouze lepidla citlivá na tlak měla vlastnost počátečního lepení před vytvrzením. Obdobně použití tlaku nevylučuje použití lepidel jakéhokoli jiného druhu: kontaktních, vysychavých, horkých nebo jiných možných druhů reaktivních lepidel.

Ani zahrnutí křížového odkazu na jiný dokument (viz T 689/90) podle senátu tuto námitku nevyvrátí. Senát považoval za dostatečné a vhodné na tento případ aplikovat princip „zlatého standardu“. Podle názoru senátu není odborníkovi v oboru z křížového odkazu ihned zřejmé, že je třeba zahrnout vlastnost lepidla citlivého na tlak, ani že tuto vlastnost lze vytrhnout z příslušného kontextu.

Znak nároku 1 specifikující lepidlo jako „citlivé na tlak“ tak rozšiřuje předmět patentu nad rámec původního podání přihlášky (čl. 100(c) EPC).

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1275/22

Napadený evropský patent se týkal způsobu a zařízení pro energetické využití odpadu, zejména komunálního a/nebo průmyslového odpadu, který se spaluje v peci.

Senát dospěl k závěru, že předmět nároku 1 podle jedné z pomocných žádostí je nový ve vztahu k dokumentu D2, ale nezahrnuje vynálezeckou činnost ve vztahu k tomuto dokumentu v kombinaci s obecnými znalostmi.

Dokument D2 byl senátem shledán jako vhodný výchozí bod pro posouzení vynálezecké činnosti, neboť se stejně jako napadený patent zabývá rovnováhou mezi rekurací energie a ochranou proti korozi spalinami, a proto představuje slibný stav techniky pro posouzení, zda nárokový předmět zahrnuje vynálezeckou činnost.

Dokument D2 obecně popisuje prostředky pro řízení teploty spalin, avšak konkrétní prostředky řízení pomocí řídicích parametrů „proud odpadu“ a „proudění vzduchu“

zde popsány nejsou. Obdobně rozmezí teploty páry uvedené v dokumentu D2 až do teploty 420 °C, které je otevřené vzhledem ke spodní hranici, není na závadu novosti výběru rozsahu „350 až 400 °C“.

Nebylo zpochybněno, že se tyto rozlišovací znaky vzájemně neovlivňují, a proto se týkají nezávislých dílčích technických problémů. První znak se týká problému definice konkrétní konfigurace pro řízení teploty spalin v potrubí. Volba regulačních parametrů podle tohoto znaku je obvyklá volba, která odkazuje na hlavní parametry ovlivňující spalování, které by odborník v oboru na základě svých obecných znalostí zohlednil.

Druhý znak řeší dílčí technický problém, který spočívá v dalším snížení sklonu ke korozi. Argument majitele, že odborník v oboru neshledá potřebu ke zlepšení vzhledem k již dosaženým výsledkům v dokumentu D2, nebyl senátem shledán jako přesvědčivý. Skutečnost, že modifikace provedená v dokumentu D2 byla posouzena jako úspěšná, nemůže odradit odborníka v oboru, aby se pokusil o další zlepšení procesu rekuperace energie.

Senát poznamenal, že napadený patent neobsahuje učení o volbě teplotního rozsahu podle druhého rozlišovacího znaku. V tomto ohledu nebyly prokázány žádné zvláštní účinky, ani se netvrdilo nebo neprokázalo, že by výběr rozsahu byl výhodný například pro spalovací proces zahrnující konkrétní hořlavé materiály.

Z dokumentu D2 a obecných znalostí je přitom zřejmé, že problém koroze klesá při nižších teplotách páry (pro danou teplotu spalin), zatímco potřeba přídavného plynu roste. Jde tedy o jednoduchý problém optimalizace a volby teploty páry, přičemž takové změny jsou pro odborníka v oboru zřejmé.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1867/21

Nárok 1 ve znění hlavní žádosti, která byla shledána odporovou divizí jako přijatelná, se týkal způsobu automatické volby lepšího rozjezdového stupně ve vozidle.

Bylo nesporné, že dokument D2 rovněž řeší způsob automatické volby lepšího rozjezdového stupně ve vozidle, zahrnující určité kroky provedené v určitém pořadí.

Dále bylo nesporné, že se nárokovaný způsob liší od dokumentu D2 ve dvou krocích, které vyžadují brzdění vozidla aktivací brzdového zařízení, a pokud druhý pokus o start vozidla vede k přenosu točivého momentu na hnaná kola vozidla postačující k provedení startu, pak brzdění vozidla přestane.

Tyto vlastnosti mají ten technický účinek, že umožňují změnu rozjezdového stupně na svahu bez rizika, že se vozidlo rozjede nesprávným směrem. Nepochybně jde o bezpečnostní problém. Druhý dílčí objektivní technický problém k řešení lze tedy formulovat jako zvýšení bezpečnosti provozu.

Dokument D17 popisuje scénář pokusu o start vozidla ve svahu, jmenovitě je-li tento pokus neúspěšný z důvodu příliš dlouhého trvání nebo přehřívání spojky, aktivuje se brzda. Aby se tak vyřešil výše formulovaný druhý dílčí objektivní technický problém a aby se zabránilo rozjetí vozidla při přerušení pokusu o start, odborník v oboru by aplikoval učení z dokumentu D17 na způsob z dokumentu D2.

V důsledku toho byl nárokovaný způsob odborníkovi v oboru zřejmý počínaje dokumentem D2 v kombinaci s jeho běžnými obecnými znalostmi a poznatky z dokumentu D17. Hlavní žádost proto nesplňuje požadavky čl. 56 EPC.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1335/22

Předmět nároku 1 uděleného patentu se týkal způsobu identifikace letadla v souvislosti s parkováním letadla u brány nebo stání.

Podle senátu je předmět uděleného nároku 1 zřejmý s ohledem na dokument D1 a běžné obecné znalosti odborníka.

Dokument D1 zejména popisuje způsob identifikace letadla ve spojení s parkováním, protože jsou popsány různé a vícenásobné identifikační kroky. Jediné znaky odlišující předmět nároku 1 od dokumentu D1 jsou znaky týkající se extrakce souřadnic zeměpisné délky a šířky z informací, resp. z jednoho a téhož informačního signálu přijatého z letadla, resp. to, že informace o souřadnicích přijaté z antény jsou porovnány se souřadnicemi platnými na uvedeném stání.

První dva znaky však nemohou přispět k vynálezecké činnosti vzhledem k tomu, že prováděcí nařízení Komise EU

č. 1207/2011 (schválené a zveřejněné před datem práva přednosti) učinilo sdělovací systém ADS-B povinný pro všechna komerční osobní letadla, přičemž tento systém stanoví jako povinné zpřístupnění mj. zeměpisné šířky a délky a identifikace letadla. Pro odborníka v oboru by tak bylo zřejmé použít uvedený informační signál pro potvrzení polohy detekovaného letadla.

Dále by odborník v oboru zřejmým způsobem za účelem zlepšení bezpečnosti použil tyto informace k ověření a potvrzení, že detekované letadlo je skutečně letadlo daného typu a verze přibližující se ke stání, a ověření, zda se informace o poloze shoduje s naměřenou vzdáleností odvozenou z měřiče vzdálenosti na stání. Odborník by tedy zřejmým způsobem dospěl k uvedeným znakům.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1050/21

Nárok 7 evropského patentu tak, jak byl udělen, se týkal způsobu sledování cestujících pro výtahový systém.

Senát dospěl k závěru, že odporový důvod podle čl. 100(c) EPC je na závadu zachování uděleného patentu, protože předmět nároku 7 postrádá přímý a jednoznačný základ v podané přihlášce.

Majitel patentu argumentoval, že udělený nárok 7 je kombinací znaků z původně podaných nároků 7 a 8. Mezi těmito nároky však neexistoval vztah závislosti. Popis rovněž neposkytuje přímý a jednoznačný základ pro nárokovanou kombinaci znaků. Předně byly příslušné znaky v popisu uvedeny v kombinaci s řadou dalších specifických znaků, které nárok 7 neobsahuje.

I kdyby tak příslušné části popisu, resp. specifické technické vlastnosti v nich uvedené mohly být kombinovány, neposkytlo by to přímý a jednoznačný základ pro konkrétní kombinaci uvedených vlastností v nároku 7. V důsledku toho předmět nároku 7 přesahuje rámec původního podání přihlášky.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1870/21

Udělený evropský patent se týkal kompozice obsahující krenolanib a určené pro léčbu akutní myeloidní leukémie

s mutací FLT3. Po zamítnutí odporu byla oponentem podána stížnost, kde oponent namítl závažnou procesní vadu a požadoval vrácení poplatku za stížnost.

Stížnostní senát ohledně namítané procesní vady uvedl, že majitel patentu předložil určité dokumenty v posledním den pro podání stanovený odporovou divizí podle pravidla 116 EPC ve výzvě k ústnímu jednání. Oponent vznesl námitku proti přijetí těchto dokumentů. V průběhu ústního jednání nebylo přijetí těchto dokumentů projednáno a nebyl projednán ani jejich obsah. Podle napadeného rozhodnutí nebyly tyto dokumenty relevantní, nicméně úvaha týkající se vynálezecké činnosti se o jeden z těchto dokumentů opírala.

Podle stížnostního senátu se odporová divize dopustila porušení čl. 113(1) EPC, protože vzala tento dokument v úvahu v napadeném rozhodnutí, aniž by nejprve vyslechla účastníky ohledně žádosti oponenta tento dokument nepřipustit.

Stížnostní senát přitom nebyl přesvědčen, že by s ohledem na odůvodnění uvedené v napadeném rozhodnutí bylo dosaženo stejného výsledku, pokud by daný dokument nebyl připuštěn. Část napadeného rozhodnutí opírající se o daný dokument je jedinou pasáží rozhodnutí vysvětlující, proč podle názoru odporové divize a na rozdíl od postoje oponenta neexistovalo rozumné očekávání úspěchu navzdory slibným výsledkům zveřejněným v dosavadním stavu techniky.

Stížnostní senát tedy dospěl k závěru, že došlo k závažné procesní vadě, a proto věc vrátil odporové divizi k novému projednání, přičemž rovněž rozhodl, že se poplatek za stížnost podle pravidla 103(1)(a) EPC vrací.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1741/20

S odůvodněním stížnosti předložil majitel zrušeného evropského patentu 109 žádostí, přičemž nepochybnil, že z těchto žádostí byly odporové divizi předloženy pouze tři z nich a všechny ostatní byly nové žádosti.

Stížnostní senát uvedl, že velký počet žádostí podaných poprvé se stížností nezpůsobuje nepřipustnost všech žádostí majitele nebo těch, které nebyly podané před

odporovou divizí. Velký počet žádostí není dostatečným důvodem k odmítnutí připuštění do řízení.

Je však povinností majitele, aby provedl senát a oponenty těmito žádostmi, zejména je-li počet žádostí velký. To zahrnuje do všech podrobností identifikovat provedené změny, vysvětlit souvislost mezi těmito změnami a dosud nevyřešenými námitkami proti patentu a uvést důvody pro podání některých žádostí pouze ve stížnosti.

Senát se přitom neztotožnil s tvrzením majitele, že žádosti byly snadno srozumitelné, většina změn vzešla z kombinací udělených nároků a že znaky pocházející z popisu slouží pouze k dalšímu zaměření na podstatu vynálezu.

Například majitel považoval jednu z pomocných žádostí za přípustnou, protože její nárok 1 byl totožný s nárokem 1 jiné žádosti předložené odporové divizi. Nárok 5 této žádosti však obsahoval přidané znaky, které nebyly v žádné ze žádostí, kterými se odporová divize zabývala, a napadené rozhodnutí je tedy neřeší. Totéž platí pro všechny nově předložené žádosti.

Majitel nepředložil vyčerpávající a úplné shrnutí provedených změn, nevysvětlil relevanci všech změn pro zbývajících otázky a neuvedl důvody, proč změny nemohly být provedeny dříve.

Majitel tak nesplnil požadavky stanovené v druhém odstavci čl. 12(4) RPBA 2020. Všechny pomocné žádosti, které nebyly projednány před odporovou divizí, tak nebyly připuštěny do řízení.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 411/22

V reakci na nepříznivé předběžné stanovisko senátu v rámci přípravy na ústní jednání vzal majitel evropského patentu svou stížnost zpět a žádal o zrušení patentu. Konečnou žádostí majitele tedy bylo zrušení patentu.

Podle čl. 105(a)(2) EPC ve spojení s pravidlem 93 EPC nemůže majitel evropského patentu podat žádost o zrušení patentu nebo se taková žádost považuje za nepodanou, pokud probíhá řízení o odporu týkající se tohoto patentu. Vzhledem k tomu, že v projednávaném případě v době

podání žádosti stále probíhalo řízení o stížnosti ve věci odporu, nelze patent na žádost jeho majitele zrušit.

Podle celkového vyznění podání majitele patentu je však jeho prohlášení třeba chápat tak, že naznačuje, že majitel patentu již neusiluje o zachování patentu a stahuje svůj souhlas s aktuální verzí patentu.

Žádost majitele patentu o zrušení je stížnostními senáty soustavně vykládána jako nesouhlas s textem nároků patentu, které odporová divize považovala za přijatelné, a se všemi dalšími žádostmi, které byly předloženy v průběhu stížnostního řízení (viz např. T 1287/08). Chybí tedy text patentu odsouhlasený majitelem patentu, což je jeden z podstatných požadavků na zachování patentu. Patent byl proto zrušen.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 309/21

Nárok 1 pomocné žádosti, kterou odporová divize shledala jako vyhovující, se týkal způsobu ovládání pračky.

Senát shledal, že předmět tohoto nároku nezahrnoval vynálezeckou činnost. Nejbližší dokument ze stavu techniky neuvádí pouze dva znaky nároku 1, konkrétně „otáčení při zpomalování zahrnuje opakované provádění sady otáčení a pauzy bubnu“; a „první cílové otáčky za minutu se liší od druhých cílových otáček za minutu“.

Senát považoval tyto rozlišovací znaky za pouhou agregaci znaků, které na sobě nejsou funkčně závislé, tj. vzájemně se neovlivňují za účelem dosažení technického účinku nad rámec součtu jejich jednotlivých účinků. Je tak vhodné formulovat dílčí objektivní technický problém pro každý z rozlišovacích znaků.

Pokud jde o první rozlišovací znak, dílčím objektivním technickým problémem je „poskytnout alternativní vzor otáčení pro bubnu během sušicího cyklu“. Poskytnutí tohoto alternativního vzoru odborník v oboru nalezne v jiném dokumentu, týkajícím se také operace sušení pomocí dehydratace, který popisuje změny směru otáčení bubnu, které neodmyslitelně zahrnují pauzu mezi každým směrem otáčení.

Pokud jde o druhý rozlišovací znak, dílčím objektivním technickým problémem je „poskytnout alternativní cílové rychlosti otáčení“. Dokument zmíněný v předchozím

odstavci odhaluje nízko- a vysokorychlostní dehydratační krok, který by odborníka v oboru navedl k nárokovanému druhému rozlišovacímu znaku.

Předmět nároku 1 tak nesplňuje požadavky čl. 56 EPC.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 2426/22

Stížnost majitele patentu směřovala proti rozhodnutí odporové divize o zrušení napadeného evropského patentu.

Tento patent se zabývá automatizovaným řízením skupiny sklízecích strojů, např. kombajnů, které společně sklízí pole. Princip hlavního sklízecího stroje je již znám. V dosavadním stavu techniky je to ten s nejvyšším sklízecím výkonem, jehož aktuální parametry jsou přenášeny na ostatní sklízecí stroje a jimi přijímány. Vynález zde rozpoznává velký potenciál úspor s možnou akceptací nižšího sklízecího výkonu v tom, že v podstatě pouze jeden ze sklízecích strojů ve skupině je vybaven samo-optimalizačními snímači a asistenčním systémem pro automatizované generování optimalizovaných parametrů stroje, a v důsledku toho má vždy kontrolní funkci, a ostatní takové snímače a systémy vůbec nepotřebují, ale vždy obdrží parametry od hlavního sklízecího stroje.

Dokument ze stavu techniky popisuje způsob provádění procesu zemědělské sklizně na poli s využitím skupiny kombajnů jako sklízecích strojů s pracovními jednotkami zpracovávajícími plodiny, jejichž parametry lze upravit tak, aby se přizpůsobily příslušným podmínkám sklizně, a které spolu komunikují přes bezdrátovou datovou síť. První kombajn je konstruován jako samo-optimalizační sklízecí stroj ve smyslu nároku 1, který má asistenční systém řízení pro automatizované generování parametrů, optimalizovaný s ohledem na zpracování plodin.

Tento dokument zveřejňuje i druhé kombajny ve skupině, které na rozdíl od prvního kombajnu nemají asistenční systém jízdy pro automatizované generování parametrů, optimalizovaný s ohledem na zpracování plodin, a proto nejsou samo-optimalizační. Tento dokument tak přímo a jasně uvádí způsob se všemi kroky podle nároku 1. Tento nárok proto není nový ve smyslu čl. 54(1) a 54(2) EPC. ✓

RNDr. Jana Klimentová, Ph.D.

Vybraná rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie a **předběžné otázky** **ve věcech duševního** **vlastnictví za období** **prosinec 2024 – duben 2025**

Rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie jsou zveřejněna na www.curia.europa.eu v plném znění. V tomto příspěvku budou uvedeny zkrácené verze vybraných rozhodnutí či základní informace o nich. Elektronická verze tohoto příspěvku obsahuje i hypertextové odkazy na plná znění rozhodnutí a případně též na tiskovou zprávu, pokud byla pro dané rozhodnutí vydána.

1. **Glashütte: Z hlediska popisnosti ochranné známky jsou virtuální hodinky vnímány stejně jako skutečné hodinky**

**Rozsudek Tribunálu (prvního
senátu) ze dne 11. prosince 2024**

ve věci T-1163/23

Glashütter Uhrenbetrieb GmbH – Glashütte/Sa., proti
Úřadu Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO)

Právní rámec:

- Článek 7 odst. 1 písm. b) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1001 ze dne 14. června 2017 o ochranné známce Evropské unie

Skutečnosti předcházející sporu:

Označení „Glashütte original“ bylo přihlášeno jako obrazová ochranná známka EU pod č. [018727034](#) pro virtuální zboží ke stažení, a sice hodinky, hodiny a jejich příslušenství, pro použití online nebo ve virtuálním světě on-line třídy 9, jakož i pro maloobchodní služby a poskytování těchto virtuálních výrobků ve třídách 35 a 41.

Vyobrazení ochranné známky:

Zdroj: Databáze ochranných známek EUIPO

Průzkumový referent přihlášku této ochranné známky zamítl v rozsahu, v němž se vztahovala na výše uvedené zboží a služby, na základě [čl. 7 odst. 1 písm. b\)](#) nařízení 2017/1001 ve spojení s [čl. 7 odst. 2](#) tohoto nařízení.

Odvolací senát odvolání zamítl s odůvodněním, že ochranná známka postrádala rozlišovací způsobilost ve smyslu [čl. 7 odst. 1 písm. b\)](#) nařízení 2017/1001. V podstatě měl za to, že přihlášená ochranná známka nezanebatelné části relevantní německé veřejnosti; připomíná pověst města Glashütte v Německu, které je známé v hodinářském odvětví, ke kterému se ve virtuálním světě vztahovaly všechny přihlášené výrobky a služby.

Klíčové body z rozhodnutí:¹

Podle judikatury platí, že všechny ochranné známky tvořené označeními nebo údaji, které jsou jinak užívány jako reklamní slogany, údaje o jakosti anebo výrazy podněcující ke koupi výrobků nebo služeb, na které se tyto ochranné známky vztahují, sice nesou již ze své podstaty ve větší či menší míře objektivní sdělení, byť jednoduché, mohou však spotřebitele informovat o obchodním původu dotčených výrobků nebo služeb. Tak tomu může být zejména v případě, kdy se tyto ochranné známky neomezují na běžné reklamní sdělení, ale mají určitou originalitu nebo výstižnost, vyžadují minimální výkladové úsilí nebo u dotčené veřejnosti vyvolávají rozpoznávací proces (rozsudky, Audi v. OHIM, [C-398/08 P](#), body 56 a 57, a Hoffmann v. EUIPO (Genius), [T-425/16](#), bod 28). (bod 37)

Označení není naopak s to plnit základní funkci ochranné známky, a nemá tedy rozlišovací způsobilost ve smyslu [čl. 7 odst. 1 písm. b\)](#) nařízení 2017/1001, je-li souvislost vytvořená mezi jeho sémantickým obsahem a dotčenými výrobky a službami dostatečně konkrétní a přímá na to, aby toto označení relevantní veřejnosti umožnilo tyto výrobky a služby bezprostředně identifikovat (v tomto smyslu viz rozsudky Restoin v. OHIM (EQUIPMENT), [T-356/11](#), bod 42,

a International Engine Intellectual Property Company v. OHIM (PURE POWER), [T-248/11](#), bod 20 a citovaná judikatura). (bod 38)

K tomu, aby byl konstatován nedostatek rozlišovací způsobilosti, stačí, že přihlášená ochranná známka spotřebitele informuje o vlastnosti výrobku nebo služby, která se vztahuje k jeho tržní hodnotě, jež, aniž je přesná, je informací propagačního či reklamního typu, která bude relevantní veřejností vnímána v prvé řadě jako taková, spíše než jako údaj o obchodním původu dotčeného výrobku nebo služby (v tomto smyslu viz rozsudek Ceramica Flaminia v. EUIPO – Ceramica Cielo (goclean), [T-290/20](#), bod 41). (bod 39)

V tomto ohledu měl odvolací senát správně za to, že název Glashütte u relevantní veřejnosti evokuje německé město vyhlášené výrobou vysoce kvalitních hodin. Aniž to žalobkyně zpochybňuje, tento senát dále konstatoval, že výraz „original“ evokuje myšlenku pravosti a věrnosti originálu. Uvedený senát se tudíž nedopustil nesprávného posouzení, když měl za to, že přihlášená ochranná známka by byla jako celek uvedenou veřejností vnímána tak, že evokuje výjimečné dědictví města Glashütte v know-how a vynikající pověst tohoto města v oblasti hodinářského průmyslu, takže slovní prvky postrádají rozlišovací způsobilost. (bod 40).

Pokud jde zejména o posouzení rozlišovací způsobilosti ochranné známky ve vztahu k virtuálním výrobkům a službám, pro které se zápis požaduje, je třeba mít za to, že relevantní veřejnost bude virtuální výrobky a služby vnímat v zásadě stejně jako odpovídající skutečné výrobky a služby. Rozhodující je tedy povaha dotčených výrobků a služeb. Pokud tak virtuální výrobky pouze připomínají skutečné výrobky nebo pokud virtuální výrobky připomínají funkce skutečných výrobků či je napodobují nebo i tehdy, pokud virtuální služby ve virtuálním světě napodobují funkce skutečných služeb, lze v zásadě konstatovat přenos vnímání skutečných výrobků a služeb ze strany relevantní veřejnosti na odpovídající virtuální výrobky a služby. Možnost takového přenosu musí být nicméně posouzena případ od případu s přihlédnutím ke zvláštní povaze dotčených virtuálních výrobků a služeb. (bod 41)

¹ Český překlad výňatků rozsudku, jejichž zveřejnění Tribunál považuje za účelné, jsou dostupné pod tímto [odkazem](#), z nich je citováno i dále v textu.

V projednávané věci je třeba připomenout, že veřejnost, vůči které odvolací senát posuzoval rozlišovací způsobilost přihlášené ochranné známky, je omezena na německou veřejnost, jež město Glashütte, a tedy proslulost tohoto města v oblasti výroby hodinek, zná a rozumí významu běžného výrazu „original“. Dotčené virtuální výrobky a služby mimoto odkazují na skutečné hodinářské výrobky a jejich příslušenství, a mohou tak připomínat odpovídající skutečné výrobky a služby nebo napodobovat jejich funkce. Pokud se tato veřejnost s uvedenými virtuálními výrobky a službami setká, bude proto přihlášenou ochrannou známkou přímo vnímat jako logické rozšíření proslulosti města Glashütte, pokud jde o tradiční hodinářství, a tato ochranná známka u ní navodí, pokud jde o jakost a pravost virtuálních výrobků a služeb, tytéž kladné pocity, jako pokud jde o jakost a pravost skutečných výrobků a služeb. (bod 42)

Odvolací senát se proto nedopustil nesprávného posouzení, když měl za to, že přihlášená **ochranná známka postrádá rozlišovací způsobilost ve smyslu judikatury citované v bodech 38 a 39 výše, neboť relevantní veřejností by nemohla být vnímána jako údaj o obchodním původu dotčených výrobků a služeb, nýbrž spíše jako propagační informace o jakosti a pravosti uvedených výrobků a služeb, nesená odkazem na město Glashütte a jeho proslulost v oblasti fyzických hodinářských výrobků.** (bod 43)

Jak správně uvedl odvolací senát, dotčené výrobky a služby totiž sestávají z virtuálních výrobků týkajících se hodinářských výrobků a jejich příslušenství, jakož i z maloobchodního prodeje a uvádění těchto virtuálních výrobků na trh. Přihlášená ochranná známka bude proto skutečně užívána ve vztahu k virtuálním výrobkům a službám, které mohou připomínat tytéž skutečné výrobky a služby jako ty, pro které je název města Glashütte proslulý, nebo napodobovat funkce posledně zmíněných výrobků a služeb. (bod 46)

Odmítnut musí být zadruhé i argument žalobkyně, podle kterého odvolací senát nezohlednil podstatný rozdíl mezi skutečnými a virtuálními výrobky. (bod 47)

Odvolací senát totiž vysvětlil, že virtuální výrobky odkazují na nehmotné zboží užívané v online nebo virtuálních prostředích. Doplnil, že tyto výrobky mohou připomínat

skutečné výrobky, připomínat a napodobovat funkce skutečných výrobků nebo připomínat předměty, které nemají žádnou skutečnou obdobu. (bod 48)

Pokud jde o argument žalobkyně vycházející z „podstatného rozdílu“ mezi skutečnými hodinářskými výrobky a dotčenými virtuálními výrobky, kterými jsou digitální soubory, nenaznačuje, proč by tento rozdíl měnil vnímání relevantní veřejnosti, jelikož je nadále prokázáno, že název Glashütte je v oblasti tradičního hodinářství, tedy v oblasti skutečných výrobků, které mají dotčené virtuální výrobky tendenci připomínat nebo jejichž funkce mají napodobovat, proslulý. (bod 49)

Odmítnut musí být zatřetí argument žalobkyně, který se týká toho, že veřejnost, jež má zájem o skutečné hodinky, se nepřekrývá s veřejností, jež má zájem o hodinky virtuální a s nimi související služby. (bod 50)

Vedle toho, že žalobkyně nedokládá tvrzení uvedené v bodě 50 výše, neprokazuje, proč relevantní veřejnost, která má zájem o tradiční hodinářství a je obeznámena s proslulostí města Glashütte v této oblasti, nemá zájem o virtuální hodinářství a naopak. (bod 51)

Komentář pro praxi:

Rozhodnutí stojí za pozornost, protože dospívá k závěru, že rozlišovací způsobilost ochranné známky se nemůže lišit u fyzických výrobků a služeb a u jim odpovídajícím ekvivalentům ve virtuálním světě. Při posuzování absolutních důvodů zápisné způsobilosti bude s mnoha virtuálními výrobky a službami zacházeno stejně jako se skutečnými výrobky a službami.

V této souvislosti bude zajímavé sledovat, jak se SDEU ve své rozhodovací praxi postaví k otázce podobnosti skutečného a virtuálního zboží a služeb při posuzování porušení práv z ochranné známky.

Ze strategického hlediska lze doporučit, aby vlastníci ochranných známek při sledování nových potenciálně kolizních přihlášek ochranných známek nepouštěli ze zřetele virtuální výrobky a služby a neomezovali se tak jen na třídu výrobků a služeb, na kterou jsou zvyklí ve vztahu ke svým fyzickým produktům. ✓

Mgr. Miroslav Černý, Ph.D.

2. Jurisdikce v případech přeshraničního porušování patentů

Rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 25. února 2025.

ve věci **C-339/22**

BSH Hausgeräte GmbH v. Electrolux AB

Právní rámec:

- Čl. 4 odst. 1 a čl. 24 bod 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech

Spor v původním řízení:

Německá společnost BSH Hausgeräte GmbH je majitelkou evropského patentu EP 1 434 512 validovaného v řadě členských států EU a v Turecku. BSH zažalovala švédskou společnost Electrolux AB u švédského soudu za porušení všech národních částí evropského patentu.

Společnost Electrolux navrhla zamítnutí žaloby a tvrdila, že zahraniční patenty jsou neplatné a švédské soudy nejsou příslušné rozhodovat o jejich porušení.

Švédský odvolací soud předložil Soudnímu dvoru předběžné otázky týkající se vzájemného vztahu mezi čl. 4 odst. 1 (obecné pravidlo bydliště žalovaného) a čl. 24 odst. 4 (výlučná příslušnost pro „platnost“) nařízení č. 1215/2012.

Klíčové body z odůvodnění:

Soudní dvůr dospěl k závěru, že pravidlo o výlučné příslušnosti stanovené v čl. 24 bodě 4 se týká pouze části sporu týkající se platnosti patentu. Soud členského státu, v němž má žalovaný bydliště, který je na základě čl. 4 odst. 1 příslušný rozhodovat o žalobě pro porušení patentu uděleného v jiném členském státě, tuto příslušnost tudíž neztrácí pouze z důvodu, že tento žalovaný zpochybňuje prostřednictvím námitky platnost tohoto patentu. (bod 41)

Pouze soudy třetího státu, který patent udělil nebo validoval, jsou příslušné prohlásit neplatnost tohoto patentu rozhodnutím, které může vést ke změně národního rejstříku tohoto státu. (bod 73)

Naproti tomu soud členského státu, v němž má žalovaný bydliště, u něhož byla na základě čl. 4 odst. 1 podána žaloba pro porušení práv, v rámci které je prostřednictvím námítky uplatněna otázka platnosti patentu uděleného nebo validovaného ve třetím státě, je příslušný rozhodnout o této otázce. (bod 74) Toto rozhodnutí má účinky pouze inter partes, tedy dosah omezený na účastníky řízení a nemůže jím být dotčena existence nebo obsah tohoto patentu v rejstříku třetího státu. Je-li tak otázka platnosti patentu uděleného ve třetím státě uplatněna prostřednictvím námítky v rámci žaloby pro porušení tohoto patentu, je cílem této námítky pouze dosáhnout zamítnutí této žaloby a nesměruje k vydání rozhodnutí, které by vedlo k neplatnosti patentu. (bod 75)

Komentář pro praxi:

Majitel patentu může v místě bydliště žalovaného podat jedinou žalobu pro porušení více národních částí evropského patentu validovaných v různých státech.

Žalovaný se nemůže této žaloby snadno zbavit tím, že vznesе námitku neplatnosti zahraničních patentů. Žalovaný může v samostatném řízení napadnout planost ve státě, kde je patent validován. Soud v místě bydliště žalovaného, který projednává žalobu o porušení patentu, může přerušit své vlastní řízení a vyčkat rozhodnutí o neplatnosti, aby je zohlednil ve svém rozhodnutí. Ovšem řízení přerušit nemusí a může posoudit námitku platnosti pro účely svého řízení s účinky pouze pro strany sporu. ✓

Mgr. Miroslav Černý, Ph.D.

3. Předběžná otázka C-832/24 Satel Film

Předběžná otázka C-832/24 Satel Film byla (ve spojení s totožnými předběžnými otázkami C-833/24 a C 834/24) Soudnímu dvoru EU předložena rakouským Spolkovým správním soudem v rámci stížnosti, kterou podala společnost SATEL Film GmbH proti rozhodnutí Telekom-Control-Kommission (komise pro kontrolu telekomunikací – orgán pro regulaci telekomunikačního trhu), kterým tato komise nařídila zrušení zablokování přístupu k určitým IP adresám, které poskytovatel služeb přístupu k internetu provedl na základě výzvy stěžovatelky k ukončení protiprávního jednání. Předmětem sporu je určení, jaký typ technických opatření

sloužících k zablokování internetových stránek musí být přijat, aniž by představoval porušení unijního práva v oblasti tzv. síťové neutrality.

Článek 3 odst. 3 písm. a) nařízení (EU) 2015/2120 umožňuje uplatnit následující výjimku z obecného principu tzv. síťové neutrality:

Poskytovatelé služeb přístupu k internetu nesmějí provádět opatření řízení provozu, která jdou nad rámec opatření stanovených v druhém pododstavci, a zejména nesmějí blokovat, zpomalovat, měnit, omezovat, narušovat, zhoršovat nebo diskriminovat konkrétní obsah, aplikace nebo služby nebo jejich konkrétní kategorie, **s výjimkou** případů, kdy je to nezbytné, a pouze na nezbytně nutnou dobu za účelem:

- a) **dodržení unijních legislativních aktů či vnitrostátních právních předpisů, které jsou v souladu s právem Unie, jež se vztahují na poskytovatele služeb přístupu k internetu**, nebo opatření provádějících v souladu s právem Unie tyto unijní legislativní akty či vnitrostátní právní předpisy, včetně rozhodnutí soudů nebo veřejných orgánů s příslušnou pravomocí.

K tomu výrok rozsudku SDEU C-314/12 Telekabel uvádí, že:

1. Článek 8 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti musí být vykládán v tom smyslu, že osoba, která na webových stránkách zpřístupňuje předměty ochrany bez souhlasu nositele práv ve smyslu čl. 3 odst. 2 této směrnice, využívá služeb poskytovatele internetového připojení těch osob, které si tyto předměty prohlíží, kterýžto musí být považován za zprostředkovatele ve smyslu čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29.
2. Základní práva uznaná unijním právem musí být vykládána v tom smyslu, že nebrání tomu, aby bylo poskytovateli internetového připojení prostřednictvím příkazu vydaného soudem zakázáno poskytovat zákazníkům přístup k webovým stránkám, na nichž jsou online zpřístupňovány předměty ochrany bez souhlasu nositelů práv, pokud tento soudní příkaz neupřesňuje, jaká opatření musí tento

poskytovatel připojení přijmout, a pokud tento poskytovatel může uniknout sankcím postihujícím porušení uvedeného soudního příkazu prokázáním toho, že již přijal všechna opatření, jež po něm lze rozumně požadovat, avšak za podmínky, že přijatá opatření zbytečně nezbavují uživatele internetu možnosti využít oprávněného přístupu k dostupným informacím a vedou k zabránění nebo alespoň ke ztížení neoprávněných prohlížení předmětů ochrany a ke skutečnému odrazování uživatelů internetu, kteří využívají služeb adresáta tohoto soudního příkazu, od prohlížení těchto předmětů, které byly zpřístupněny při porušení práva duševního vlastnictví, což musí ověřit vnitrostátní orgány a soudy.

U nás je ochrana autorských a souvisejících práv upravena, souladně s eurounijní legislativou, v § 40 autorského zákona a násl. autorského zákona a zaručuje možnost ochrany těchto práv v případě jejich porušování, případně jejich ohrožení. Čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29/ES ukládá členským státům zajistit, aby nositelé práv měli možnost žádat o soudní zákaz ve vztahu ke zprostředkovatelům, jejichž služby jsou třetí stranou využívány k porušování autorského práva nebo práv s ním souvisejících. V českém autorském zákoně je tento mechanismus v souvislosti s oprávněními autora domáhat se zamezení zásahu do jeho práv upraven v § 40 odst. 1 písm. f).

Definovaný právní rámec pro opatření vůči poskytovatelům internetových služeb tedy umožňuje vůči poskytovateli internetových služeb uplatnit výjimku z článku 3 odst. 3 písm. a) nařízení (EU) 2015/2120 v podobě omezení rozsahu jeho služeb.

Míra a vyváženost takových opatření, která je třeba považovat za naprosto nezbytná, vhodná a přiměřená **k dosažení cíle** spočívajícího v zamezení přístupu k (nelegálním) obsahům, resp. službám, by tedy měla odpovídat účelu, kterým má být těmito opatřeními dosaženo, tedy **znemožnění sdělování děl veřejnosti nelegálním způsobem**.

Technický rozsah omezení a jeho dopady na další fungování poskytované služby bude na konkrétním posouzení regulačních institucí nebo soudu podle toho, jakým způsobem bude příslušná blokáce provedena. ✓

4. Předběžná otázka C-840/24 VG Wort

Předběžná otázka C-840/24 VG Wort byla Soudnímu dvoru EU předložena německým Spolkovým soudním dvorem v rámci soudního sporu mezi žalobcem, kterým je soukromá osoba – autor vědeckých děl, a žalovanou společností VG Wort, která je kolektivním správcem práv autorů a nakladatelů. Předmětem sporu je skutečnost, že se žalovaná svými příjmy podílela na tvorbě Fondu pro podporu vědy, a tím snížila jeho podíl na těchto příjmech. Žalobce navrhuje, aby soud určil, že žalobkyně nebyla a není oprávněna snížit platby podílů z výnosů ze správy zákonných nároků na odměnu připadajících na díla žalobce platbami z těchto výnosů na účely příspěvků do tohoto fondu.

Soudnímu dvoru EU byly předloženy následující otázky k výkladu směrnic 2001/29/ES, 2006/115/ES a 2014/26/EU, a to

1. Je s čl. 5 odst. 2 písm. b) směrnice 2001/29/ES, s čl. 6 odst. 1 první větou směrnice 2006/115/ES, jakož i s čl. 11 odst. 4 a čl. 12 odst. 4 směrnice 2014/26/EU slučitelné, pokud organizace kolektivní správy má podle vnitrostátního právního předpisu podporovat kulturně významná díla, což vede k tomu, že tuto podporu využívají i příjemci, kteří (každopádně prozatím) nepatří do okruhu nositelů práv?
2. Pro případ, že sociální, kulturní nebo vzdělávací služby podle čl. 12 odst. 4 směrnice 2014/26/EU mohou být poskytovány pouze nositelům práv: Závisí přípustnost poskytování takovýchto služeb na tom, že příjemce těchto služeb aktuálně má právo na odměnu, nebo postačuje, že je nositelem autorského práva nebo práva s ním souvisejícího, s nímž v současnosti není spojeno právo na odměnu? Je podmínkou přípustnosti takovýchto služeb existence smlouvy o správě práv s organizací kolektivní správy?

Pro posouzení této otázky se jako nejdůležitější jeví směrnice 2014/26/EU o kolektivní správě práv, konkrétně následující ustanovení:

Recitál 3

Podle článku 167 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“) má Unie v rámci své činnosti zohledňovat kulturní rozmanitost, přispívat k rozkvětu

kultur členských států a respektovat přitom jejich národní a regionální různorodost a zároveň zdůrazňovat společné kulturní dědictví. Organizace kolektivní správy hrají jako propagátoři rozmanitosti kulturních projevů důležitou úlohu, v rámci které umožňují přístup nejmenšímu a méně rozšířenému repertoáru na trh a **poskytují sociální, kulturní a vzdělávací služby ve prospěch svých nositelů práv a ve prospěch veřejnosti** a kterou by měly plnit i nadále.

Recitál 26

Organizace kolektivní správy vybírají, spravují a rozdělují příjmy z využívání práv, která jim byla nositeli práv svěřena. **Tento příjem náleží především nositelům práv, kteří mohou mít přímý právní vztah s organizací, nebo mohou být zastoupeni prostřednictvím subjektu, který je členem organizace kolektivní správy, nebo prostřednictvím dohody o zastupování.** Je proto důležité, aby organizace kolektivní správy při výběru, správě a rozdělování těchto příjmů postupovaly s nejvyšší péčí. Přesné rozdělování těchto příjmů je možné pouze v případě, že organizace kolektivní správy vede řádné záznamy o členství, licencích a užití děl a jiných předmětů ochrany. Nositelé práv a uživatelé by měli rovněž poskytovat příslušné údaje, které jsou zapotřebí z hlediska účinné kolektivní správy a které organizace kolektivní správy ověří.

Recitál 28

Jelikož mají nositelé práv nárok na odměnu za využívání svých práv, je důležité, aby úhrada nákladů na správu práv nepřesáhla odůvodněné náklady na správu práv **a aby o všech jiných srážkách, než je úhrada nákladů na správu práv, například o srážkách pro sociální, kulturní a vzdělávací účely, rozhodovali všichni členové organizace kolektivní správy.** Organizace kolektivní správy by měly být vůči nositelům práv transparentní, pokud jde o pravidla, jimiž se takové srážky řídí. Stejně požadavky by se měly vztahovat na veškerá rozhodnutí týkající se kolektivního rozdělení příjmů z výkonu práv například pro účely stipendií. **Žádný nositel práv by neměl být v přístupu k sociálním, kulturním nebo vzdělávacím službám financovaným prostřednictvím těchto srážek diskriminován. Tato směrnice by neměla ovlivnit srážky podle vnitrostátního práva, jako jsou srážky na poskytování sociálních služeb ze strany organizací kolektivní správy nositelům práv, v žádném z aspektů, které nejsou touto směrnicí upraveny, pokud jsou tyto srážky v souladu s právními předpisy Unie.**

Recitál 36

Aby nositelé práv byli schopni sledovat a srovnávat příslušnou výkonnost organizací kolektivní správy, měly by tyto organizace zveřejňovat výroční zprávu o transparentnosti obsahující srovnatelné finanční informace po provedeném auditu, které se týkají jejich konkrétních činností. **Organizace kolektivní správy by rovněž měly každoročně zveřejnit zvláštní zprávu o použití částky určené na sociální, kulturní a vzdělávací služby**, která by byla součástí výroční zprávy o transparentnosti. Tato směrnice by neměla organizacím kolektivní správy bránit ve zveřejňování informací požadovaných výroční zprávou o transparentnosti v jediném dokumentu, který by byl například součástí každoročních finančních výkazů, nebo v samostatných zprávách.

Článek 11, odst. 4

Organizace kolektivní správy nesmí využívat příjmy z výkonu práv nebo jakékoli příjmy z investování příjmů z výkonu práv k jiným účelům, než je rozdělení nositelům práv, s výjimkou případů, kdy je možné odečíst nebo započíst její náklady na správu práv v souladu s rozhodnutím přijatým podle čl. 8 odst. 5 písm. d) nebo využívat příjmy z výkonu práv nebo jakékoli příjmy z investování příjmů z výkonu práv v souladu s rozhodnutím přijatým podle čl. 8 odst. 5.

Článek 12, odst. 4

Pokud organizace kolektivní správy poskytuje sociální, kulturní nebo vzdělávací služby financované prostřednictvím srážek z příjmů z výkonu práv nebo z jakýchkoli příjmů z investování příjmů z výkonu práv, jsou tyto služby poskytovány na základě spravedlivých kritérií, zejména pokud jde o přístup k těmto službám a jejich rozsah.

Pravidla pro použití příjmů (vybraných odměn) kolektivním správcem pro poskytování sociálních, kulturních nebo vzdělávacích služeb jsou v České republice upravena přímo v autorském zákoně, a to včetně úpravy srážek z příjmů (§ 99b odst. 1), stanovení kritérií pro jejich užití (§ 99 odst. 1 písm. d) a informačních povinností o nakládání s nimi (§ 97b a Příloha č. 3 k autorskému zákonu).

Zřizování, zdroje příjmů a pravidla rozdělování u sociálních, kulturních a vzdělávacích fondů upravují u českých kolektivních správců vždy jejich stanovy, případně i další

vnitřní předpisy (např. Statut kulturního, sociálního a vzdělávacího fondu OSA). Tato úprava je schvalována vždy v rámci výroční zprávy (§ 99g, odst. 4) nejvyšším orgánem kolektivního správce, tedy celou jeho členskou základnou. Obecná pravidla nakládání s těmito fondy vycházejí (často doslova) z ustanovení směrnice 2014/26/EU. K nakládání s příjmy z výkonu práv je tedy vždy třeba souhlas samotných nositelů práv, a to i pro případy, kdy příjemci prostředků z těchto fondů sami nositelé práv nejsou.

Možnost zřizovat sociální, kulturní a vzdělávací fondy předvídá přímo směrnice 2014/26/EU, včetně kritérií pro nakládání s nimi. Pokud o nakládání s nimi rozhodují sami nositelé práv, je na jejich vlastním rozhodnutí, jakým způsobem a ve prospěch kterých osob tyto fondy, vytvářené z příjmů z výkonu jejich vlastních práv, budou použity.

Je tedy na vůli členů kolektivního správce, zda se rozhodnou část svých odměn srazit ve prospěch uvedených služeb obecně a zda se rozhodnou je použít pouze ve prospěch nositelů práv, jejichž práva kolektivní správce spravuje, nebo zda tyto budou sloužit i jiným osobám. Není tedy nutné, aby konkrétním přímým příjemcem musel být vždy jen samotný nositel práv. Lze však dovozovat, že v obecné rovině by takové užití fondů ve prospěch třetích osob mělo být vždy ku prospěchu nositelům práv spravovaných kolektivním správcem.

Tento mechanismus potvrzuje i již citovaný recitál 3 směrnice 2014/26/EU: „Organizace kolektivní správy hrají jako propagátoři rozmanitosti kulturních projevů důležitou úlohu, v rámci které umožňují přístup nejmenšímu a méně rozšířenému repertoáru na trh a **poskytují sociální, kulturní a vzdělávací služby** ve prospěch svých nositelů práv a **ve prospěch veřejnosti** a kterou by měly plnit i nadále.“

Výše uvedené tedy pravděpodobně umožňuje odpovědět kladně na první otázku, přičemž Soudní dvůr (EU) by měl vyhodnotit způsob a míru kontroly nakládání s příjmy z výkonu práv pro účely sociálních, kulturních a vzdělávacích fondů, zejména zda toto nakládání se děje se souhlasem nositelů práv, vyjádřeným v rámci řízení kolektivního správce, tedy zejména po schválení nejvyšším orgánem kolektivního správce, který tvoří jeho členové – nositelé práv. ✓

JUDr. Aleš Kout

Když se slaví Světový den duševního vlastnictví a světlo je slyšet a zvuk je vidět

Dne **24. dubna 2025** se v prostorách Úřadu již tradičně konaly oslavy **Světového dne duševního vlastnictví**. Ani tentokrát nechyběla aktivní účast žáků a studentů základních a středních škol, na které se při osvětě a vzdělávání v oblasti průmyslových práv dlouhodobě zaměřujeme. Mladá generace je pro nás jednou z priorit – a právě hravou a poutavou formou se snažíme rozvíjet její povědomí o významu duševního vlastnictví.

Letošní oslavy obohatilo atraktivní téma vyhlášené Světovou organizací duševního vlastnictví (WIPO): „Duševní vlastnictví a hudba: Pociťte rytmus duševního vlastnictví“. Náš program byl rozdělen do dvou částí – teoretické a praktické.

V první části zástupci Úřadu a Ministerstva kultury představili mladým návštěvníkům základní principy ochrany průmyslových a autorských práv. Na teoretickou část navázalo

Zdroj: ÚPV

Zdroj: ÚPV

interaktivní vystoupení Úžasného divadla fyziky. Performerům se podařilo zábavnou formou demonstrovat, jak lze „slyšet světlo“ a „vidět zvuk“. Při jednotlivých pokusech bylo poukázáno na konkrétní patentové spisy, na jejichž základě byly vysvětleny příslušné fyzikální principy.

Děti si tak mohly uvědomit, že i ty nejběžnější předměty, které každodenně používáme, musely být nejprve vynalezeny – a často chráněny některou z forem práv duševního vlastnictví.

Během dne se oslav zúčastnilo téměř 200 dětí napříč takřka všemi věkovými kategoriemi – od žáků prvního stupně základních škol až po studenty škol středních. Věříme, že si všichni odnesli nejen nové poznatky, ale i inspiraci k vlastní tvořivosti a zájem o svět inovací a ochrany nápadů. ✓

-hch-

Úřad na Týdnu technologií: Jak chránit stavební inovace

Ve dnech **11.–17. března 2025** se na Stavební fakultě ČVUT v Praze uskutečnil **Týden technologií** – akce, která navázala na čtyři úspěšné ročníky Týdne betonu a zároveň rozšířila svůj záběr o další stavební technologie. Prostory atria i venkovní prostranství před budovou fakulty se na celý týden proměnily ve skutečné staveniště, na němž si

studenti mohli prakticky vyzkoušet řadu technologických postupů.

Součástí programu byla také tematická výstava v atriu a cyklus přednášek v přilehlé kavárně. Úřad průmyslového vlastnictví se aktivně zapojil do obou těchto doprovodných akcí.

Zdroj: ÚPV

Na svém stánku studenty seznamoval se základy a významem průmyslověprávní ochrany, a to zejména v kontextu technických řešení a inovací ve stavebnictví. V rámci krátké přednášky pak byli účastníci seznámeni s možnostmi využití patentových informací, a to nejen pro potřeby výzkumu a vývoje, ale i pro psaní závěrečných kvalifikačních prací. Zdůrazněna byla důležitost orientace v patentových databázích jakožto zdroji technických informací a inspirace.

Účast Úřadu na akci přispěla k rozšíření povědomí o tom, že ochrana technických nápadů je nedílnou součástí moderní inženýrské praxe. ✓

-hch-

Zeměpisná označení **pod taktovkou EU**

Zdroj: ÚPV

Dne **12. března 2025** se v kongresovém sále Úřadu průmyslového vlastnictví v Praze uskutečnila konference s názvem **Zeměpisná označení pod taktovkou EU**, s podtitulem Jak chránit české tradiční řemeslné a průmyslové výrobky. Akci pořádal Úřad ve spolupráci s Evropskou komisí. Konference byla určena zejména pro výrobce, zástupce zájmových asociací a státní správu.

Cílem bylo seznámit účastníky s aktuálními trendy a legislativními změnami v oblasti zeměpisných označení (ZO) a označení původu (OP), která chrání řemeslné výrobky jako sklo, keramiku, porcelán, šperky, textilie či dřevěné výrobky. Na konferenci, která zahrnovala odborné přednášky i panelovou diskuzi, vystoupili zástupci Evropské komise, Úřadu, Ministerstva průmyslu a obchodu, Generálního ředitelství cel ČR, EUIPO a WIPO. Diskutovalo se o novinkách v evropské

legislativě týkajících se ZO a OP, o postupech registrace či o výhodách plynoucích z ochrany těchto označení.

Akce byla součástí širšího úsilí Evropské unie o posílení ochrany tradičních výrobků a řemesel. V říjnu 2023 Rada EU schválila nařízení o ochraně zeměpisných označení řemeslných a průmyslových výrobků, což představuje významný krok v ochraně tradičního know-how našich řemeslníků a výrobců a podporuje konkurenceschopnost jejich výrobků na globálním trhu. Konference Zeměpisná označení pod taktovkou EU tak poskytl cenné informace všem, kteří se zajímají

o ochranu a podporu tradičních českých výrobků. ✓

-hch-

Zdroj: ÚPV

Blahopřejeme Nele Černákové k vítězství ve SVOČ za práci o nejstarší pražské patentní kanceláři

Redakční rada časopisu Duševní vlastnictví srdečně blahopřeje naší přispěvatelce Nele Černákové k jejímu prvnímu místu v soutěži o nejlepší studentskou odbornou práci z oblasti právních věd, kterou získala v sekci Společenské vědy, římské právo a právní dějiny za práci „O nejstarší patentní kanceláři pražské“.

Hostitelem soutěže, která se konala ve čtvrtek 19. září 2024, byla Právnická fakulta Masarykovy univerzity v Brně. Příští ročník takzvané **SVOČ** (Studentská vědecká a odborná

činnost) bude hostit Právnická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci (<https://science.law.muni.cz/content/cs/svoc/cesko-slovenska-svoc/>).

Je nám ctí, že vítězná práce Nely Černákové byla publikována jako odborný článek ve 4. čísle (2023) našeho časopisu (https://upv.gov.cz/files/uploads/PDF_Dokumenty/dusevni_vlastnictvi/elektronicka_verze_2023/casopis_2023-04.pdf). ✓

-hch-

Centrum pro digitalizaci a umělou inteligenci v justici zahájilo svou činnost

Na konci dubna 2025 proběhla úvodní schůzka nově vzniklého Centra pro digitalizaci a umělou inteligenci v justici (CENDAI, <https://www.cendai.cz/>). Setkání spojilo členy Centra – soudce, státní zástupce, advokáty, akademiky, zástupce Ministerstva spravedlnosti, znalce i poskytovatele nástrojů a databází využívajících umělou inteligenci. Společně diskutovali o prioritních tématech Centra, mezi

něž patří zejména praktické využití digitálních technologií a AI v oblasti justice, výměna zkušeností mezi odborníky z různých profesí a hledání odpovědí na nové právní a etické výzvy, které s sebou tyto technologie přinášejí.

V rámci diskuze zaznělo i téma úzkého propojení práv k duševnímu vlastnictví s dynamickým rozvojem a využíváním AI nástrojů. Generativní modely umělé inteligence otevírají zásadní otázky týkající se autorství, originality,

oprávněnosti využívání chráněných děl a databází či odpovědnosti za výstupy. CENDAI vnímá potřebu tyto otázky reflektovat v širších souvislostech digitalizace justice a právní odpovědnosti. Centrum si klade za cíl přispívat k odborné diskusi a napomáhat vytváření podmínek pro odpovědné a transparentní využití umělé inteligence v právním prostředí. Mezi konkrétní cíle patří například vytvoření katalogu etických, administrativních a právních problémů spojených s aplikací AI v justici, návrh legislativních a metodických opatření a aktivní účast na vzdělávání soudců a soudního personálu. S rozvojem AI je přitom nezbytné brát v potaz i její dopady do oblasti práv k duševnímu vlastnictví. ✓

-cendai-

Zdroj: ČHS

Panenko Barbie: Inovativní ikona a symbol chráněného duševního vlastnictví

United States Patent Office

3,009,284

Patented Nov. 21, 1961

1

3,009,284

DOLL CONSTRUCTION

John W. Ryan, 11027 Cashmere St., Bel Aire, Calif.
Filed July 24, 1959, Ser. No. 829,459
1 Claim. (Cl. 46-32)

This invention relates to a doll construction and more particularly to a construction by which a doll may be supported in a balanced, realistic position when not in use or when on

This invention relates to a doll construction and more particularly to a construction by which a doll may be supported in a balanced, realistic position when not in use or when on

A base engageable legs of a doll in an upright position so as to support the legs of the doll in a balanced, realistic position when not in use or when on

An object of the invention is to provide a doll construction which is improved and ready to use

Another object of the invention is to provide a doll construction which is improved and ready to use

It is an object of the invention to provide a doll construction which is improved and ready to use

It is an object of the invention to provide a doll construction which is improved and ready to use

A further object of the invention is to provide a doll construction which is improved and ready to use

These and other objects of the invention are shown in the drawings and in the following description

FIGURE 1 is a front view of the doll construction showing the doll 10 and the base 12

FIGURE 2 is a side view of the doll construction showing the doll 10 and the base 12

FIGURE 3 is a top view of the doll construction showing the doll 10 and the base 12

FIGURE 4 is a bottom view of the doll construction showing the doll 10 and the base 12

FIGURE 5 is a side view of the doll construction showing the doll 10 and the base 12

FIGURE 6 is a side view of the doll construction showing the doll 10 and the base 12

FIGURE 7 is a side view of the doll construction showing the doll 10 and the base 12

FIGURE 8 is a side view of the doll construction showing the doll 10 and the base 12

FIGURE 9 is a side view of the doll construction showing the doll 10 and the base 12

FIGURE 10 is a side view of the doll construction showing the doll 10 and the base 12

FIGURE 11 is a side view of the doll construction showing the doll 10 and the base 12

FIGURE 12 is a side view of the doll construction showing the doll 10 and the base 12

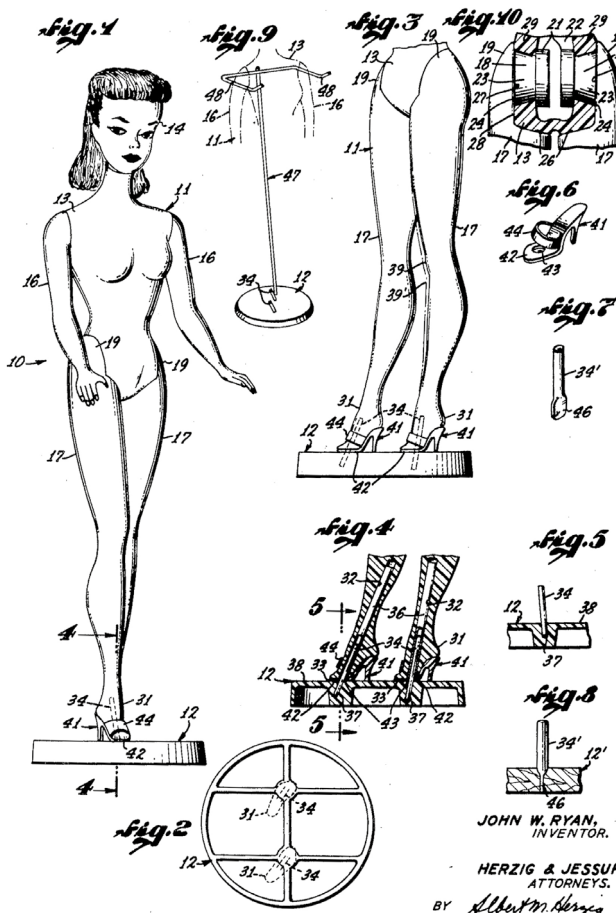
FIGURE 13 is a side view of the doll construction showing the doll 10 and the base 12

2

Referring to the drawings, and more particularly to FIGURES 1 through 6, there is shown, by way of illustration, but not of limitation, a combination 10 of a doll 11 and a base 12 designed and constructed in accordance with this invention. The doll 11 may take any desired form, human or animal, and is illustrated herein as a female human figure having a body 13, a head 14, and plurality of limbs secured to the body 13 in articulated relationship, such as pairs of arms 16 and legs 17.

J. W. RYAN
DOLL CONSTRUCTION
Filed July 24, 1959

3,009,284

JOHN W. RYAN,
INVENTOR.HERZIG & JESSUP,
ATTORNEYS.

BY Albert M. Herzig

Each leg is al, relatively-ces 28 of the rface of the r slightly less e of the body ave a tight ulated move- t this manner, e body 13, is

d to the body the doll and gravity of the

ot portion in lind bores 32 ting with the e engagement n a base 12. lar members ted at 36, to ertion of the r and conseant insertion s.

sd of a rela- herein bases Each pin 34 34 and angu- r surface 38

utive to each e bore 32 of 7 is slightly- To align one 34, the other ly as at the icated in the n 34 may be

the manual biased to at- the bias be- biasing both lar relation- ing the pins ein, the legs ioned into a rallel planes, y be twisted hen released in both toes

nd weight to position and

Panenko Barbie, uvedená na trh v roce 1959 společností Mattel, patří mezi nejikoničtější a nejvlivnější produkty v dějinách hračkářského průmyslu. Její uvedení na trh znamenalo zásadní průlom – šlo o první módní panenku, která dětem, zejména dívkám, nabídla možnost představit si dospělý život prostřednictvím hry. Zatímco dřívější panenky byly převážně stylizovány jako kojenci, Barbie otevřela děvčatům prostor pro fantazii spojenou s různými profesemi, cestováním nebo vyjadřováním osobního stylu.

Inspirací pro vznik Barbie byla německá panenka Bild Lilli, původně určená jako sběratelský předmět pro dospělé. Ruth Handlerová, spoluzakladatelka Mattelu, ji objevila při cestě po Evropě v roce 1956 a rozpoznala její potenciál coby předlohy pro novou hračku. V Barbie viděla nástroj, který by odrážel ambice a sny dívek, nikoliv pouze často jim přiřazovanou roli pečovatelek o druhé. Mattel později zakoupil práva k designu a autorským právům panenky Lilli za 21 600 dolarů, což vedlo k mimosoudnímu vyrovnání v roce 1963. Barbie se brzy stala celosvětovým fenoménem a každá její nová verze přinášela nové možnosti – objevily se panenky astronautky, prezidentky, inženýrky, pilotky a mnohé další. Její vzhled, funkce

Zdroj: Databáze USPTO, uspto.gov

i doplňky se neustále přizpůsobovaly měnícím se společenským hodnotám a trendům. Barbie se také stala kulturním symbolem, o kterém se vedou diskuze týkající se obrazu ženského těla, genderových rolí i reprezentace diversity. V posledních letech Mattel reagoval na tyto výzvy uvedením širší škály postav, odstínů pleti a zdravotních postižení,

The screenshot shows the USPTO Trademark Public Search results for the 'BARBIE' trademark. The interface includes a header with the USPTO logo and navigation links. The main content area displays the trademark details, including the mark name 'BARBIE', the US Serial Number 72055200, the US Registration Number 689055, and the Application Filing Date of Jul. 02, 1958. The status is 'LIVE/REGISTRATION/Issued and Active'. The current owner is MATTTEL INC., located at 333 CONTINENTAL BOULEVARD, EL SEGUNDO, CALIFORNIA UNITED STATES 90245. The trademark was registered on Oct. 28, 2019, and the registration has been renewed. The international class is 028, and the U.S. class is 022 - Primary Class. The first use and use in commerce dates are both May 09, 1958.

Field	Value
Mark	BARBIE
US Serial Number	72055200
US Registration Number	689055
Application Filing Date	Jul. 02, 1958
Registration Date	Dec. 01, 1959
Register	Principal
Mark Type	Trademark
TM5 Common Status	LIVE/REGISTRATION/Issued and Active
TM5 Common Status Descriptor	The trademark application has been registered with the Office.
Status	The registration has been renewed.
Status Date	Oct. 28, 2019
For	DOLL
International Class(es)	028
U.S. Class(es)	022 - Primary Class
Class Status	ACTIVE
First Use	May 09, 1958
Use in Commerce	May 09, 1958
Current Owner(s) Information	
Owner Name	MATTTEL INC.
Owner Address	TWR 15-1 333 CONTINENTAL BOULEVARD EL SEGUNDO, CALIFORNIA UNITED STATES 90245
Legal Entity Type	CORPORATION
State or Country Where Organized	DELAWARE

Zdroj: Databáze USPTO, uspto.gov

nosti Mattel. V následujících letech přibýly další patenty, zaměřené na zlepšení pohyblivosti panenky – například **patent US 3,277,601** z roku 1966, který řeší přirozenější kloubový pohyb, nebo patent **US 3,628,282** z roku 1971, jenž zavádí pohyblivost v ramenou, loktech, zápěstích, kyčlích, kolenou a kotnících, čímž výrazně rozšiřuje možnosti pohybu panenky. Nejstarší ochranná známka vztahující se k Barbie chrání samotné jméno „Barbie“. Přihláška této známky byla u Úřadu pro patenty a ochranné známky Spojených států (USPTO) podána 2. července 1958 a zapsána byla dne 1. prosince 1959 pod číslem **689055**. Tato známka, zapsaná pro třídu 28 Mezinárodního třídění výrobků a služeb (zahrnuje hračky a herní předměty), zajistila ochranu názvu „Barbie“ a umožnila společnosti Mattel kontrolovat jeho užití v reklamě i prodeji. Tento krok byl zásadní pro odlišení od konkurence a vytvoření silné a rozpoznatelné značky. Od té doby Mattel získal zápisy desítek dalších ochranných známek, včetně ochranných známek EU.

V digitálním věku značka Barbie rozšířila svůj vliv i do online prostředí – prostřednictvím animovaných filmů, YouTube kanálů, mobilních aplikací a sociálních sítí, kde komunikuje s novou generací dětí. Barbie se tak stala nejen trvalou ikonou hračkářského průmyslu, ale i globální značkou s přesahy do módy, popkultury a vzdělávání.

Barbie tak není pouze hračkou, ale také příkladem úspěšné kombinace inovativního myšlení a strategické ochrany duševního vlastnictví. Právě díky této kombinaci si dokázala udržet svou popularitu déle než šedesát let a inspirovat miliony dětí po celém světě. ✓

-hch-

Použité zdroje:

WELT Redaktion. *Barbie: 1959 startete sie als schamlose Kopie einer besonderen deutschen Puppe* [online]. WELT, 1. února 2024 [cit. 28. 5. 2025]. Dostupné z: <https://www.welt.de/geschichte/article250204510/Barbie-1959-startete-sie-als-schamlose-Kopie-einer-besonderen-deutschen-Puppe.html>

FREDA, Norman K. *Innovating Barbie: Patents on the Plastic Fashionista* [online]. Fishman Stewart PLLC, 2024 [cit. 28. 5. 2025].

Dostupné z: <https://fishstewip.com/innovating-barbie-patents-on-the-plastic-fashionista-fish-tank-newsletter-volume-23-issue-17/>

EGLER, Oli. *Historie panenky Barbie: vize, kontroverze a renesance*. Harper's Bazaar [online]. 26. 7. 2023 [cit. 28. 5. 2025].

Dostupné z: <https://harpersbazaar.cz/celebrity/historie-panenky-barbie-vize-kontroverze-a-renesance/>

Shrnutí odborných článků

ČESKY

Nezaměnitelné tokeny (NFT) a ochrana autorských práv: Právní výzvy a praktická řešení

Článek poskytuje komplexní analýzu ochrany autorských práv v kontextu dynamicky se rozvíjejícího trhu s nezaměnitelnými tokeny (NFT). Se zaměřením na český právní rámec, zejména autorský zákon, článek zkoumá specifické formy porušování práv, jako je neoprávněné ražení (minting) NFT obsahujících cizí díla, plagiátorství a falešné přisuzování autorství. Detailně rozebírá proaktivní strategie ochrany dostupné autorům, včetně registrace práv, využití technických ochranných opatření (např. vodoznaky) a licenčních podmínek, a reaktivní opatření, jako jsou nástroje pro monitoring trhu, postupy dle DMCA (notice and takedown) a uplatňování konkrétních autorskoprávních nároků dle českého práva (např. zápůrčí, určovací, informační a satisfakční žaloby). Článek kriticky hodnotí roli a povinnosti NFT tržišť při prevenci a odstraňování obsahu porušujícího práva, přičemž analyzuje jejich současné postupy a identifikuje systémové nedostatky. Dále objasňuje právní povahu NFT, často nepochopený vztah mezi vlastnictvím tokenu a právy k podkladovému dílu a dotýká se omezené relevance nařízení MiCA pro většinu NFT. Zkoumány jsou rovněž výzvy spojené s mezinárodní vymahatelností práv vůči zahraničním platformám. Cílem článku je nabídnout ucelený právní pohled a praktická doporučení pro autory, právní praktiky a provozovatele platform operující v komplexním prostředí NFT, přičemž upozorňuje i na budoucí výzvy spojené s generativní AI.

Klíčová slova: nezaměnitelné tokeny, NFT, autorské právo, autorský zákon, blockchain, smart kontrakty, tržiště NFT, digitální umění

Archivní zdroje pro vyhledávání historických ochranných známek

Služba vyhledávání zaniklých ochranných známek se stala velmi žádanou po roce 1991, v době restitucí, kdy se výrobní podniky vracely zpět do rukou zakládajících rodin. Vlastníci navráceného majetku měli zájem obnovit fungování podniku, včetně obnovy dříve používaných ochranných známek a hledali jejich historické kořeny. V současnosti vyhledávají zaniklé ochranné známky muzea, podniková muzea a pořadatelé výstav z oblasti průmyslu a obchodu, kteří chtějí zachovat a prezentovat historické dědictví. V archivu Úřadu průmyslového vlastnictví jsou uchovány věstníky ochranných známek, které obsahují roční seznamy zapsaných, převedených, vymazaných a ohlášených ochranných známek, včetně jejich změn. Dále jsou zde zápisné knihy živnostenských a obchodních komor. Tyto dva zdroje jsou klíčovými pro provedení historické rešerše.

Klíčová slova: rešerše, rešerše ochranných známek, historické rešerše, zápisné knihy

Transfer znalostí: Současná situace v České republice

Článek se zabývá rozšiřující se třetí rolí univerzit, která spočívá v aktivním propojení s okolní společností a přenosu výsledků výzkumu do praxe. Tato mise je klíčová pro rozvoj znalostní ekonomiky a podporu inovačního prostředí v České republice. Text se zaměřuje na oblast transferu technologií, jeho institucionální zakotvení prostřednictvím kanceláří pro transfer technologií (KTT) a roli národní platformy Transfera.cz. Zmiňuje také podporu z evropských fondů, rostoucí zájem výzkumníků o komercializaci výsledků a současné výzvy, jako jsou legislativní překážky, nedostatek odborníků a slabé propojení s průmyslem.

Klíčová slova: transfer technologií, transfer znalostí, znalostní ekonomika, podpora inovací, komercializace výsledků

ENGLISH (SUMMARY OF ARTICLES)

Non-fungible Tokens (NFT) and Copyright Protection: Legal Challenges and Practical Solutions

The article provides a comprehensive analysis of copyright protection in the context of the dynamically developing market for non-fungible tokens (NFT). With a focus on the Czech legal framework, particularly the Copyright Act, the article examines specific forms of infringement, such as unauthorized minting of NFT containing third-party works, plagiarism and authorship misattribution. It discusses in detail the proactive protection strategies available to authors, including registration of rights, the use of technical protection measures (e.g. watermarks) and licensing terms, and reactive measures, such as market monitoring tools, the DMCA notice and takedown process, and the enforcement of specific copyright claims under Czech law (e.g. negative, declaratory, informational, and satisfactory actions). The article critically assesses the role and obligations of NFT marketplaces in preventing and removing infringing content, analyzing their current practices and identifying systemic shortcomings. It also clarifies the legal nature of NFT, the often-misunderstood relationship between token ownership and underlying rights, and addresses the limited relevance of the MiCA regulation for most NFT. The challenges associated with international enforcement of rights against foreign platforms are also discussed. The aim of the article is to offer a comprehensive legal perspective and practical recommendations for authors, legal practitioners and platform operators operating in the complex NFT environment, while also highlighting future challenges associated with generative AI.

Keywords: non-fungible tokens, NFT, copyright, copyright law, blockchain, smart contracts, NFT marketplace, digital art

Archival Resources for Historical Trademark Searches

The service of searching for expired trademarks became very popular after 1991, during the restitution period, when manufacturing companies were returned to the founding families. The owners of the returned property were interested in restoring the operation of the business, including the restoration of previously used trademarks and searching for their historical roots. Today, expired trademarks are searched by museums, company museums and exhibition organizers from the field of industry and commerce who wish to preserve and present historical heritage. The trademark bulletins are kept in the archives of the Industrial Property Office and contain annual lists of registered, transferred, cancelled and published trademarks, including their changes. There are also registration books of the chambers of commerce and trade. These two sources are crucial for historical searches.

Keywords: search, trademark search, historical search, registration books

Knowledge Transfer: The Current Situation in the Czech Republic

The article addresses the expanding third role of universities, which consists in active connection with society and transfer of research results into practice. This mission is crucial for the development of the knowledge economy and the promotion of the innovation environment in the Czech Republic. The text focuses on the area of technology transfer, its institutional anchoring through technology transfer offices (TTO) and the role of the national platform Transfera.cz. It also mentions the support from European funds, the growing interest of researchers in the commercialization of research results and current challenges, such as legislative obstacles, lack of experts and weak interconnection with industry.

Keywords: technology transfer, knowledge transfer, knowledge economy, innovation support, commercialization of research results

Pokyny pro autory

Časopis Duševní vlastnictví zveřejňuje články týkající se především průmyslového a jiného duševního vlastnictví.

Za věcný obsah příspěvků odpovídá autor a jeho názory se nemusí ztotožňovat s názory vydavatele. Autor dále odpovídá za to, že příspěvek předaný redakci ani jakákoliv jeho část včetně příloh neporušuje práva třetích osob ani žádné předpisy, zejména autorská práva dle zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Autorům pro informaci sdělujeme, že Úřad průmyslového vlastnictví poskytl společností Wolters Kluwer, a.s., C. H. Beck, s.r.o., a Atlas consulting, s.r.o., souhlas k zařazení vybraných článků z časopisu Duševní vlastnictví do systémů ASPI, Beck-online, Codexis a na webový portál www.pravniprostor.cz, a to v celém rozsahu nebo ve zkrácené podobě. Předpokladem k zařazení článku do těchto systémů je souhlas autora vyjádřený prostřednictvím e-mailu.

Textové části rukopisu zpracované v českém jazyce s diakritikou zasílejte redakci elektronicky na e-mailovou adresu redakce@upv.gov.cz ve formátech RTF, DOC, DOCX (tj. vytvořené editorem MS WORD). Text neformátujte ani nijak graficky neupravujte, neboť grafická úprava bude provedena jednotně. Nepoužívejte funkci dělení slov – text se při zlomu nakonec rozdělí úplně jinak. Tučné písmo, kurzíva či podtržení v textu budou zachovány. K textu článku přiložte klíčová slova a resumé v češtině (cca 600 znaků). Resumé zahrnuje název článku, jméno autora a výstižnou charakteristiku obsahu článku.

Články by měly splňovat požadavky na odborné publikace, tzn., že by měly být mj. i vhodně strukturovány. Poznámkový aparát k textu (tj. především odkazy na citované zdroje nebo vysvětlení či komentáře) uvádějte pod čarou pomocí funkce Vložit poznámku pod čarou (MS WORD). Každá poznámka začíná velkým písmenem a končí tečkou. Na konec textu uveďte seznam použitých pramenů a literatury (nečíslovaný a v abecedním pořadí). Pro citace a bibliografické záznamy používejte ČSN ISO 690:2011.

Obrazové přílohy, tabulky a grafy nekládejte přímo do textu. Připojte je ke zprávě jako samostatnou přílohu ve formátech JPG (JPEG), PNG nebo PDF s uvedením zdroje. V textu označte

místo, kam zamýšlíte tyto přílohy vložit. Uvádějte u nich zdroje a obsahový popis.

Redakce si vyhrazuje právo na jazykové a technické úpravy textů. Došlé příspěvky, kromě krátkých informací a oznámení, podléhají posouzení, které provádějí členové redakční rady časopisu. Členové redakční rady samostatně posuzují, zda příspěvky spadají do oblasti průmyslového či jiného duševního vlastnictví a splňují základní požadavky kladené na odborný text. Mohou autorovi doporučit provedení jazykových, formálních i obsahových úprav. Na základě vyjádření připomínek a po jejich projednání na redakční radě připraví redakce ze schválených příspěvků příslušné číslo časopisu do tisku. Konečné rozhodnutí o přijetí, či zamítnutí příspěvků činí ve všech případech redakční rada. Po zalomení a přípravě textu do tisku má autor právo na provedení autorské korektury.

Recenzované články

Článek je též možné publikovat jako recenzovaný. Takový článek musí splňovat standardní parametry a náležitosti vědecké práce – musí obsahovat Úvod jako samostatnou část textu, v němž autor vymezí cíl stati, popř. i výzkumné otázky a metody, jimiž statí zpracoval. V textu článku musí řádně citovat z odborné literatury, popř. i judikatury a právních předpisů. Závěr musí tvořit samostatnou část textu, v níž shrne dosažené nové poznatky. Recenzovaný článek povinně podléhá oboustranně (z hlediska recenzentů i autora) anonymnímu recenznímu řízení dvou nezávislých recenzentů. S recenzemi je autor redaktorem následně seznámen a pokud obsahují výzvy recenzenta k nutným úpravám, autor je co nejdříve zapracuje. Jde-li pouze o doporučení recenzenta, autor je zvaží. Následně proběhne posouzení obou recenzí i autorem upraveného textu článku, popř. jeho vyjádření k recenzím, členy redakční rady. Na základě vyjádření posuzovatelů je po jednání redakční rady autorovi sděleno, zda je text přijat ke zveřejnění jako článek recenzovaný. Konečné rozhodnutí o přijetí, úpravě či zamítnutí recenzovaného článku činí ve všech případech redakční rada.

Časopis vychází čtvrtletně, 15. den v měsících březen, červen, září a prosinec. Uzávěrka čísla je vždy 1. den předchozího měsíce, tj. 1. února, 1. května, 1. srpna a 1. listopadu. V případě zájmu autora o publikování recenzovaného článku je uzávěrka vždy o dva měsíce dřív. Články uveřejněné v časopise jsou honorovány.

O ÚŘADU PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ

Úřad průmyslového vlastnictví je ústředním orgánem státní správy České republiky na ochranu průmyslového vlastnictví. Jeho historie sahá až do roku 1919, kdy byl zákonem č. 305/1919 Sb., ze dne 27. května 1919, jenž se týká prozatímních opatření na ochranu vynálezů, zřízen patentní úřad se sídlem v Praze.

Úřad průmyslového vlastnictví plní zejména funkci národního patentového a známkového úřadu. Mezi jeho základní funkce patří:

- rozhodování v rámci správního řízení o poskytování ochrany na vynálezy, užité a průmyslové vzory, ochranné známky, zeměpisná označení a označení původu výrobků a vedení příslušných rejstříků o těchto předmětech průmyslových práv
- vykonávání činnosti podle předpisů o patentových zástupcích
- zpřístupňování informací o světové patentové literatuře
- zabezpečení plnění závazků z mezinárodních smluv z oblasti průmyslového vlastnictví, jichž je Česká republika členem
- aktivní spolupráce s jinými orgány státní správy při pro-sazování průmyslových práv
- spolupráce s mezinárodními organizacemi a národními úřady jednotlivých států na poli průmyslového vlastnictví.

